

Rapport

Malmö 21 september 2021

Innehållsförteckning

Inledning	s.3
Metod och Avgränsning	s.3
Anmälan och övriga/senare framförda synpunkter och information från anmälade studenter	s.4
Publicerade tidningsartiklar som berör ärendet/situationen	s.8
Del 1 Aktiva åtgärder Vad görs och har gjorts förebyggande och främjande på olika nivåer inom Malmö universitet, några exempel	s.10
Del 2 Omständigheter och framförda synpunkter under utredningen i samband med aktuellt ärende	s.15
Tidigare dokument och ärenden	s.30
Del 3 Sammanfattande bedömning och åtgärder som skäligen kan krävas	s.32
Sammanfattande bedömning	s.32
Åtgärder som skäligen kan krävas	s.38
Pedagogiska insatser	s.38
Nya riktlinjer och rutiner	s.39
System för att upptäcka risker och hinder, genomlysning av programmet	s.41

Inledning

En utredning inleddes med anledning av att kritik framförd av studenter riktats mot utbildningen vid masterprogrammet i sexologi på Institutionen för socialt arbetet (ISA) vid Malmö universitet. Initialt hanterades kritiken vid institutionen genom försök till kartläggning av upplevda problem och genom dialog mellan studenter och representanter för institutionen. Den 3 maj 2021 inkom en skriftlig anmälan om trakasseri/diskriminering till universitetsjuristerna vid Universitetskansliet varefter utredningen fortsatte i mer formella former under ledning av universitetsjurist.

Metod och Avgränsning

Denna utredning genomförs av universitetsjurist Annika Rosén vid Universitetskansliet vid Malmö universitet under perioden 03-05-21 till 21-09-21 utgående från Malmö universitets *2016 Riktlinje för lärosätet vid kännedom om att en student anser sig ha utsatts för sådana trakasserier som avses i Diskrimineringslagen*. Universitetsjuristen ansvarar för att göra en sammanfattande bedömning och skrivande av denna rapport. Vicedekan vid fakulteten för Hälsa och Samhälle, Christel Bahtsevani och prodekan vid fakulteten för Hälsa och Samhälle, Lars Plantin har bistått universitetsjuristen med att utföra 12 intervjuer. Intervjuerna har genomförts via Zoom under perioden 210521 till 110621 varvid de har nedtecknats och kommunicerats med de intervjuade för säkerställande av korrekt nedteckning. 21 personer har intervjuats, 11 studenter, 3 lärare, 4 från institutionsledningen, 2 från Studenthälsan och 1 studentkårsrepresentant. De personer som intervjuats är personer som direkt eller indirekt omnämns i den anmälan om diskriminering som inkom till Malmö universitet 3 maj 2021 samt de som står bakom anmälan.

Utredningsunderlaget består av flera delar. Utöver intervjuer består underlaget av tidningsartiklar, inlagor från medarbetare och studenter, mail, sammanställningar, mötesanteckningar, dokumentation från tidigare studentärenden och ärenden om trakasseri, styrdokument samt övrig relevant dokumentation från Malmö universitets diarium.

Analysmetod

Allt material har lästs och sammanfattats därefter har materialet analyserats och kartlagts utifrån Diskrimineringslagens följande tre delar/avsnitt:

Klarlägga aktiva åtgärder, att utreda omständigheterna avseende studenternas uppgivande av upplevt trakasseri samt att identifiera de åtgärder som skäligen kan krävas.

Utredningen och analysen görs mot bakgrund av Diskrimineringslagens krav på att utbildningsanordnaren (Malmö universitet) ska:

bedriva arbete med aktiva åtgärder avseende rekrytering, undervisningsformer och organisering av utbildning, examination och bedömning samt studiemiljö. Aktiva åtgärder innebär ett förebyggande arbete och främjande för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett eventuell tillhörighet till någon av diskrimineringsgrunderna.

utreda omständigheterna om en utbildningsanordnare får kännedom om att en student i samband med verksamheten anser sig utsatt för trakasserier.

i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas av myndigheten för att förhindra trakasserier i framtiden.

Syftet med utrednings- och analysarbete är tredelat och består av att **klarlägga de aktiva åtgärder** som Malmö universitet arbetat med, att **utreda omständigheterna** avseende studenternas uppgivande av upplevt trakasserier som framkommit i framför allt anmälans delar men även i övrig kommunikation samt att **identifiera de åtgärder som skäligen kan krävas** av Malmö universitet för att förhindra trakasserier och upplevt trakasserier/diskriminering i framtiden.

Denna utredning avgränsar sig på så sätt att den inte ska leda fram till att Malmö universitets jurist avgör, likt en domstol, huruvida diskriminering förekommit eller ej. Utredningen ska inte heller klarlägga och avgöra eventuella personal/arbetsrättsliga frågor, GDPR-frågor eller publiceringsetiska frågor. Utredningen ska inte heller presentera fullständiga, detaljerade och genomarbetade verksamhetsutvecklande åtgärder då sådana måste utformas på verksamhetsnivå och inte av universitetets jurist.

I nedanstående text finns utdrag ur anmälan och intervjuer. Utdragen har inte citattecken men då de till innehåll och språklig formulering är exakta innehåller de skrivningar i form av, jag/vi osv. Utredaren har inte ändrat eller tolkat utdragen bortsett ifrån att namn har ersatts med pseudonymer. Utredarens bedömning och förslag återfinns i del 3.

Anmälan och övriga/senare framförda synpunkter och information från anmälade studenter

Av anmälan inkommen 3 maj 2021, som undertecknades av 8 studenter i kull 11 vid masterprogrammet i sexologi varav en senare återtog sin anmälan, framgår följande:

Studenterna har upplevt sig utsatta för trakasserier som har koppling till diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet och religion av anställda och uppdragstagare vid Malmö universitet i samband med deras utbildning vid masterprogrammet i sexologi.

Följande fyra sidor är **direkt hämtade ur studenternas anmälan och är inte tolkade eller ändrade** varken till innehåll eller formulering av utredaren:

Följande händelser har innefattat uppträdanden vi har upplevt som kränkande och som har samband med etnisk tillhörighet och/eller religion. 2019-12-12. Föreläsning genital modifiering, på en föreläsning om genital modifiering gjorde professorn och föreläsaren A ett antal uttalanden kring omskärelse av pojkar. A uttalade bl.a. att, i samband med den offentliga debatten kring omskärelse av pojkar, är muslimer lättare att köra över då judar i jämförelse med muslimer är en mer högljudd grupp, detta eftersom judarna ofta använder antisemitism och förintelsen som argument.

Anmälade studenter skriver att: vi upplevde händelsen som kränkande utifrån diskrimineringsgrunden religion eftersom uttalandena uttrycker en stereotyp bild av judar

samt innefattar ord som typiskt sett är nedvärderande mot judar som grupp samt utmålar gruppen som högljudda i syftet att anskaffa sig makt vilket i sig är en nedvärderande stereotyp. Vidare upplevde vi uttalandena och det efterföljande samtalet i klassrummet som mycket obehagligt och otryggt vilket fick konsekvensen att en student lämnade klassrummet innan föreläsningen var slut och därmed inte kunde tillgodogöra sig undervisningen.

12-12-19 Föreläsning om Sexualitet och religion, under föreläsning med B ställde vi frågor om forskningsetik och om hur forskning används efter publicering. Detta mot bakgrund av att föreläsarens forskning delats och citerats på högerextrema sidor, samt att föreläsaren tidigare medverkat i ett reportage på en liknande sida.

Vi upplevde klimatet i klassrummet som fientligt mot de studenter som ställde frågor och framförallt mot de studenter som har egna erfarenheter av rasism. Vi uttryckte att vi under föreläsningen upplevde att det förekom generaliseringar av muslimer och ett vi och dom-tänk i klassens diskussioner.

Föreläsaren kom fram till bänken som studenterna sitter vid och är märkbart irriterad. Han föreslår att studenterna samlar ihop sina frågor till slutet av föreläsningen och inte avbryta mitt i. Ändå blev han avbruten flera ggr av andra studenter under föreläsningen, med inte lika kritiska frågor, och då hade han inga problem med att besvara dessa. Hela situationen upplevdes som obehaglig, dels pga föreläsarens uppenbara irritation men också pga kroppsspråket när han närmar sig bänken och ber oss att inte avbryta mer. Kontentan är att vi upplever ett tystande och en ofrihet i att få ifrågasätta forskning och vetenskapliga slutsatser.

17-12-19, några dagar efter föreläsningen skickades det ut ett anslag på lärplattformen till klassen. Detta anslag var undertecknat av läraryrket på kursen. I anslaget stod det att från och med nu ska det ges mindre tid till studenter att lyfta diskussioner under föreläsningar samt att enbart frågor relaterade till föreläsningen och kursens teman ska lyftas i helklass. I anslaget framhöll även våra lärare att studenter inte bör "tillrättavisa" andra studenter eller föreläsare även om de uttrycker sig på ett sätt som kan upplevas kränkande eller rent av rasistiskt. De uttryckte att det viktiga i klassrummet är att alla ska kunna yttra sig - och till och med göra lite ogenomtänkta yttranden. Lärarna tog ej hänsyn till att flera i klassen upplevt dessa "ogenomtänkta yttranden" som fördomsfulla, kränkande och med rasistiska undertoner. Anslaget uppfattades av oss som ett ställningstagande om att generaliseringar, vi och dem-tänk och kränkande uttalanden får förekomma i klassrummet och att det inte är tillåtet att problematisera eller ifrågasätta detta även om man som student känner sig kränkt och utsatt för rasism.

04-02-21, på en föreläsning om Pornografisk film gjorde föreläsaren C ett antal uttalanden där b.l.a. N-ordet i sin helhet uttalades. Detta upplevde vi som kränkande utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet då uttalandet normaliserar ett nedsättande och förtryckande uttryck. Begreppet i sig är nedvärderande oavsett intention och kan anses kränkande av redan rasifierade grupper. Då föreläsaren använde N-ordet i sin fulla längd utan vidare förklaring eller sammanhangsmarkering skapade uttalandet otrygghet samt obehag hos flertalet av oss. Vid nämnda föreläsning visade föreläsaren även rasistiska och stereotypa bildbilder, b.l.a. på blackfaces och yellowfaces.. Detta skedde utan förvarning och utan att

själva visualiserandet av de rasistiska bilderna problematiserades eller sattes i något sammanhang. Detta upplevde vi som kränkande då bilderna i sig är laddade med nedsättande associationer samt använts både historiskt och i nutid som ett sätt att marginalisera rasifierade grupper i samhället. Flera personer i klassen ifrågasatte om det var nödvändigt att visa dessa bilder och gång på gång uttala n-ordet då detta reproducerar rasism. C svarade att avsikten var att chockera för att visa på allvaret med stereotyper. Vi menar att detta sätt att chockera gör mer skada än nytta, oavsett om intentionen är att uppmärksamma rasism. Denna form av "chock treatment" sker alltid på bekostnad av någon och skapar otrygghet och minoritetsstress bland flera av oss.

Vi har upprepade gånger påtalat för universitetet att stämningen och samtalen i klassen upplevs som otrygga, och att universitetet reproducerar den rasistiska, exkluderande jargong som först uttrycktes av anställda på universitetet.

Studenterna framhåller i anmälan att de upplever att de studenter som påtalat trakasserier i utbildningsverksamheten har utsatts för repressalier, dels i form av ogynnsam behandling från de aktuella föreläsarna, dels i form av åtgärder vidtagna från universitetsledningens sida. De upplever att Malmö universitet inte agerat tillräckligt snabbt och inte vidtagit tillräckliga åtgärder när studenter påtalat att de upplevt sig kränkta av de uppträdanden som förekommit på föreläsningar. Studenterna anser att lärarna inte modererar uttalade fördomar utan att ett vi-dom-tänk råder vilket leder till ett obehagligt och dåligt klimat och utsatthet för flera studenter vilket blivit tydligt vid flera påtalade föreläsningar. Problem började för denna kull 11 redan december 2019. Studenterna har lyft kritik och pekat på kunskapsluckor om strukturell rasism vilket enligt studenterna inte har beaktats utan studenterna har bara klassats som bråkiga. Studenterna har gått på möten, givit förslag på förändrat innehåll/externa föreläsare/ fler teoretiska perspektiv, förklarat exemplifierat men känner att institutionen inte förstår eller bryr sig om vad det handlar om. Studenterna anser att lärosätet måste ha en lyhördhet för att samhället förändrats. Studenterna har provat alla vägar utan framgång och inte fått återkoppling därför gick de till media. Studenterna uppger att strukturell rasism finns på fakulteten Hälsa och Samhälle, vilket de menar har påtalats av andra innan dem och på andra program och att studenterna får bära ett tungt ansvar när de påtalar ett strukturellt problem.

18-02-21 publiceras ett anslag på vår kurssida på studentportalen Canvas underskrivet av programansvarig och prefekt. Anslaget publiceras alltså i samband med nästkommande föreläsning efter föreläsningen. Anslag på canvas med info om disciplinpåföljder har upplevts som ett hot och som repressalier. Studenterna känner sig otrygga. Vi upplevde innehållet i anslaget som obehagligt, hotfullt och nedtystande. En formulering som vi reagerade starkt på var bland annat: "Att enträget störa eller försöka hindra föreläsares pågående undervisning kan bli föremål för universitetets disciplinära åtgärder.". Vi tolkade det som ett hot om att uttrycka oss under föreläsningar. Det upplevdes oroväckande att vi inte förstod vad disciplinära åtgärder faktiskt innebär. Betyder det att vi blir avstängda från utbildningen eller att vi får ett samtal av programansvarig? Resultatet blev att vi kände oro och upplevde oss tystade, då det var uppenbart att ledningen på sexologimastern inte vill att vi säger ifrån när vi upplever diskriminering och eller trakasserier i klassrummet.

Mars, 2021, i telefonsamtal med, World Jewish Congress (WJC) och A med syfte att diskutera nämnd föreläsning i december 2019 säger A att hon, med anledning av att en student påtalat att hon upplevt sig kränkt av A:s uttalanden om judar, kommer att polisanmäla studenten för förtal. Detta uttalande upplevdes mycket obehagligt och som ett tydligt hot för att tysta oss studenter i påtalandet av vår kritik. Vi tog hotet på allvar, vilket ledde till en osäkerhet om vilka uppgifter avseende vår upplevelse av trakasserier på programmet vi egentligen får lov att dela med universitetsledningen utan att riskera straffrättsliga följder. Detta fick konsekvensen att vi studenter inte visste hur vi skulle formulera oss i en formell anmälan till universitetsledningen samt att vi inte vågade dela våra erfarenheter offentligt. Studenterna framhåller i anmälan: Att hota studenter som påtalar diskriminering i universitetets verksamhet med rättsliga åtgärder måste anses vara en synnerligen allvarlig överträdelse av diskrimineringslagens repressalieförbud.

Av anmälan framgår vidare att: Vid Studenthälsans besök i klassen så generellt fick studenter som inte utsätts för rasism bestämma att det inte förekommer kränkningar utan att det istället handlar om överkänslighet hos vissa individer. Studenter som påtalat rasism anklagades av andra studenter för att ha privata problem som de tar med sig in i klassrummet. Allt detta skedde utan att Studenthälsan lyckades moderera det som hände. Studenthälsan erbjöd sig att komma till klassen och hålla i en utbildning om diskriminering. Inte heller detta ledde till någon känd åtgärd. Enligt oss ledde mötet med Studenthälsan inte till någon lösning eller förbättring av situationen, snarare reproducerade den problematik, obehag och stress som vi har påtalat tidigare. Mötet kom, istället för att handla om de påtalade missförhållandena, att behandla känslorna hos de studenter som inte utsätts för rasism. Ytterligare ett möte med prefekterna tillsammans med studenthälsan skedde efter deras besök och efter att vi berättat via mejl hur vi upplevt nämnda besök. Inte heller detta möte renderade i åtgärder eller återkoppling.

I anmälan uppger studenterna att de från institutionsledningen har fått felaktig information om att universitetet inte kunde utreda utan en formell anmälan.

Studenterna anser i sin anmälan att det finns brister i arbetet med aktiva åtgärder vid Malmö universitet som brustit i det förebyggande och främjande arbetet för att i sin verksamhet motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Studenterna skriver i anmälan att: Som utbildningsanordnare har Malmö universitet en skyldighet att bedriva ett arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering i enlighet med Diskrimineringslagen. Det innebär dels en skyldighet att bedriva ett fortlöpande arbete med att undersöka risker för diskriminering och repressalier samt andra hinder för lika rättigheter och möjligheter i verksamheten, analysera orsakerna till upptäckta risker och hinder, vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, samt följa upp och utvärdera arbetet, dels en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier i verksamheten, samt att följa upp och utvärdera dessa, arbetet ska ske i samverkan med dem som deltar i utbildningen.

Övrig till utredaren framförd information som inte framgår av anmälan

Följande påpekanden, påståenden och information utöver anmälan har framförts via mail till utredningsansvarig av anmälande studenter under utredningens gång under perioden 3 maj till 9 juli 2021 och har därför tillförts utredningsunderlaget:

A har uttalat sig i en artikel i Universitetsläraren skriven av Jennie Aquilonius 310521 där A bl.a. beskriver oss anmälande studenter som aktivister som använder oss av härskartekniker.

På Svenska Dagbladets ledarsidor 150621 i en artikel av Peter Wennblad beskrivs vi studenter som "taliban-studenterna" .

Den 090421 publicerade organisationen Academic rights watches (ARW) en artikel på sin online site, som därefter har spridits i ett flertal kanaler vilket har bidragit till ett stort obehag och känsla av utsatthet för oss som är nämnda vid namn i artikeln. ARW har även publicerat vår anmälan i sin helhet med alla namn. Vi har bett ARW radera våra personuppgifter men då de vägrar har vi /studenterna kontaktat Integritetsskyddsmyndigheten. Artikeln med rubriken *Sexologiaffären vid Malmö universitet: Rasismlarm var troligen RFSU-kupp* beskriver hur ett anonymt tips från en intern källa inom universitetet uppger att ärendet egentligen ska syfta till att studenterna – ”en drös V-politiker och Fi-politiker” – vill få två politiskt inkorrekta lärare sparkade från universitetet.

Publicerade tidningsartiklar som berör ärendet/situationen

Kritiken mot masterprogrammet i sexologi har berörts i ett antal tidningsartiklar varav nedanstående är några exempel:

Sydsvenskan 250221, Studenter på sexologiprogrammet, insändare

På vems bekostnad tar man sig rätten att chockera och skada med rasism?

Sydsvenskan 140321, artikel Jens Mikkelsen

Sexologer hotas med disciplinära åtgärder efter stormig föreläsning om rasistisk porr

Sydsvenskan 150321, Huvudledare

Låt inte Malmö universitet bli tystare och dummare

Sydsvenskan 150321, artikel Jens Mikkelsen

World pride hotar avbryta samarbete med universitetet efter rasistanklagelser

Sydsvenskan 160321, Mariah Larsson

Jag ska förmedla kunskap, inte skydda studenter från obehag

Sydsvenskan 210321, notis

Studentkåren förhandlar om sexologibråket: ”Mycket allvarligt”

Sydsvenskan 220321, Paula Mulinari

Det är inte studenterna som får universiteten att tystna

Lundagård 230321, artikel Martin Axelsson Därth

Bråket vid Malmö universitet – rasism och akademisk frihet.

Sydsvenskan 230321, Kerstin Tham och Erik Renström

Akademisk frihet, ”En gräns har passerats. Det är oacceptabelt att politiska krafter försöker påverka universiteten.”

Sydsvenskan 280321, artikel Filip Yifter-Svensson

Sexologiklassen som splittrades i två läger

Sydsvenskan 290321, artikel Elin Henriksson

Deras trygga rum gör mig otrygg

Sydsvenskan 100521, artikel Jens Mikkelsen

Sexologer anmäler flera lärare för trakasserier och diskriminering – hotas med polisanmälan

Sydsvenskan 020721, debattartikel, 11 doktorander vid Malmö universitet

Vi stöder vittnesmålet om strukturell rasism vid Malmö universitet

Ytterligare artiklar och inslag har publicerats.

Del 1 Aktiva åtgärder

Vad görs och har gjorts förebyggande och främjande på olika nivåer inom Malmö universitet, några exempel

Av Diskrimineringslagen framgår att utbildningsanordnaren ska:

bedriva arbete med aktiva åtgärder avseende rekrytering, undervisningsformer och organisering av utbildning, examination och bedömning samt studiemiljö. Aktiva åtgärder innebär ett förebyggande arbete och främjande för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett eventuell tillhörighet till någon av diskrimineringsgrunderna.

Organisering av utbildning, Institutionen för socialt arbete vid fakulteten Hälsa och Samhälle (HS)

Institutionen för socialt arbetet (ISA) har flera utbildningsprogram på grund-, avancerad- och forskarnivå; *Socionomprogrammet*, kandidatprogrammen *Socialpedagogiskt arbete inom funktionshinderområdet*, *Socialt arbete*, masterprogram, *Sexologi*, masterprogram, *forskarutbildning i Socialt arbete* samt ett antal *fristående kurser*. Institutionen för socialt arbete har över 110 medarbetare med skiftande anställningsomfattning och runt 1600 studenter som läser vid något av institutionens program och/eller fristående kurser.

Ledningsgruppen vid institutionen består av prefekt, samt tre biträdande prefekter med ansvar för utbildning på grundnivå, avancerad nivå respektive forskningsnivå. I en utökad ledningsgrupp ingår fyra programansvariga samt centrumföreståndare för Centrum för sexologi och sexualitetsstudier (CSS). Institutionens arbete med verksamheten och i frågor som berör medarbetare och studenter utgår från de riktlinjer och policydokument som gäller vid lärosätet.

Fastställande av kursplaner, kurslitteratur

Revidering av kursplaner sker på basis av beaktandet av studenters synpunkter via kursvärderingar, undervisandes lärares uppfattade behov och det omgivande samhällets krav (ex obligatoriet om kunskapen om mäns våld i nära relationer i människobehandlande yrken). Inom institutionens utbildningsprogram har man inte sällan en diskussion i respektive lärarlag/ämneslärargrupp/ om program- och/eller kursinnehåll.

Institutionen för socialt arbete har en pedagogisk samordnare som fungerar som bollplank vid alla former av kursplanerevidering. Förändringar av kursplaner diskuteras även med biträdande prefekter och prefekt. Revidering följer en särskilt framtagen HS mall (som är länkad till universitetets anvisningar för kursplaner). Efter ifyllande av denna mall skickas den till fakultetens kursplanenämnd (KN). Beroende på revideringens omfång fattar fakultetens KN eller fakultetens utbildningsnämnd (UN) beslut. Vid det senare är ofta kursansvariga inbjudna för att redogöra för aktuell förändring. Återkoppling till studenterna brukar ofta ske vid kursintroduktion, i kursrapporter och/eller vid programråd. Studentkårsombud finns representerad i såväl fakultetens KN som UN.

Hantering av studentklagomål

Hantering av studentklagomål följer universitetets *”Riktlinje för handläggning av studentklagomål inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Malmö universitet”*. Detta innebär att studenterna initialt påbörjar en dialog med ansvarig lärare och/eller kursansvarig. Om klagomålet ej kan lösas tas ärendet vidare till biträdande prefekter/prefekt osv. Vid studentklagomål brukar institutionen informera studenterna om att det är bra att även ta kontakt med studentkåren. Få ärenden har gått vidare till dekan (ett ärende 2020). Emellanåt hör studenterna av sig till andra än ansvarig lärare, ex. studievägledare, programansvarig och/eller vänder sig till studentkåren för att få hjälp i sitt ärende. De vanligaste studentklagomålen handlar om underkännande vid examination. Årligen följs institutionens studentklagomål upp via fakultetens UN.

Tecken på diskriminering

Institutionens arbete vid tecken på diskriminering följer de riktlinjer och rutiner som gäller centralt för Malmö universitet när det gäller likabehandling. Såväl studenter som medarbetare vid ISA uppmanas att höra av sig till institutionsledningen så fort det finns något som kan uppfattas som diskriminerande eller kränkande (student – student, student - medarbetare, medarbetare – medarbetare eller individ – omgivning, trakasserier utifrån aspekten tillgänglighet) för vidare kännedom och hantering. När tecken på diskriminering (studentrelaterat) har uppmärksamats hålls möten (dialog) med studenter, i aula, i klassrum, mindre grupper och enskilt. I vissa sammanhang är studentkårsombudet med. Institutionen har tagit hjälp av studenthälsan för att öka medvetenheten kring diskriminering hos både lärare och studenter vilket varit fallet angående masterprogrammet i sexologi.

Studentinflytande

ISA har genomgående ett omfattande samarbete med de studenter som genomgår institutionens utbildningsprogram och kurser. Avseende studentinflytande är det främst det semiformala som återfinns vid institutionen (programråd och handledarkollegium). Studenter ges även möjlighet till inflytande under pågående kurs, om det inte handlar om synpunkter som kräver mer formella beslut genom förändring/revidering i kurs- och utbildningsplan. Vid programråden sker ett ömsesidigt utbyte mellan studenter och institutionen. Om det exempelvis planeras en större revidering är det vid programråden en sådan förändring lyfts och diskuteras. Vid programråden är ofta studentkårens ombud närvarande. Studentinflytande beaktas även inom ramen för kursvärderingsprocessen som inte sällan är både formativ och summativ. ISA följer universitetets policy för studentinflytande om ett beslut som berör studenternas utbildning behöver fattas (ex. förändring av behörighetskrav).

Arbete med tillgänglighetsfrågor

Tillgänglighet är en central fråga vid institutionen för socialt arbete, både avseende tillgänglig arbetsmiljö, tillgänglig information och tillgänglig undervisning, både för medarbetare och studenter. När det gäller studenter utgår institutionens arbete från handlägningsordningen för stöd till studenter med funktionsnedsättning. För tillgänglig undervisning har ISA ett nära och välfungerande samarbete med enheten för pedagogiskt stöd. Detta gäller både de så kallade

NAIS besluten (framtagandet av och förhållningssättet till) och hur institutionen kan få tillgänglig undervisning för studenter med särskilda behov. Institutionen arbetar för närvarande med hur textning av inspelat material ska hanteras och komma på plats. NAIS står för nationellt administrativt informationssystem för samordnare.

Sexologiprogrammet på ISA

Sexologiprogrammet är ett av institutionens mindre utbildningsprogram med en antagning av cirka 40 studenter/ år. Programmet är på avancerad nivå och går på halvfart under åtta terminer. Lärolaget består av cirka 14 personer med varierande kompetenser (ex. socionomer, antropologer, sociologer och sjuksköterskor). Till detta tillkommer en rad inbjudna gästföreläsare. Lärolaget har återkommande ämnesgruppsmöten under läsåret. Lärarna vid sexologiprogrammet undervisar även utifrån kompetens, på institutionens grundutbildningsprogram. Då flertalet undervisande lärare tillika är forskare i sexualitetsfrågor har de en nära koppling till forskningscentret, Centrum för sexologi och sexualitetsstudier (CSS).

Hantering av kursplaner, kurslitteratur, studentärenden, tecken på diskriminering, studentinflytande, tillgänglighetsfrågor hanteras här på samma sätt som på institutionens övriga utbildningsprogram och kurser. Programansvarig har en central roll i att hålla i både programråd och ämnesgruppsmötena. Programansvarig leder och samordnar utvecklingsarbetet. Programansvarig har en nära dialog med både biträdande prefekt avancerad nivå och prefekt om vad som sker inom ramen för programmet.

För att förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier och för att hålla kunskapen vid liv och konstant påminna kollegiet om vad som kan orsaka icke jämställda och/eller diskriminerande (arbets-) situation(er) har vid skilda tillfällen, information om likabehandling tagits upp vid institutionens arbetsplatsträffar (APT). Informationen har dels fokuserat på rent förebyggande arbete (allmän information/tillvägagångssätt för att förhindra att diskriminering/kränkning sker) dels information om aktuella ärenden (om än i maskerad form) och hanteringen av de samma.

På universitetsnivå

Vid lärosätet finns Rådet för jämställdhet och lika villkor. Rådet för jämställdhet och lika villkor har en rådgivande roll till rektor i frågor som är universitetsövergripande inom jämställdhet och lika villkor. I Rådet sitter lärarrepresentanter för olika fakulteter, HR-chef, jämställdhetsstrateg, student och doktorandrepresentanter, samordnare likabehandling, huvudskyddsombud samt fackliga representanter. Rådet arbetar med förebyggande arbete för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter. Inriktningen är på aktiva åtgärder och hur arbetet med aktiva åtgärder kan bidra till en inkluderande studiemiljö, hur aktiva åtgärder kan bidra i det pedagogiska arbetet kopplat till utbildningens innehåll och undervisning om frågor som upplevs exkluderande och hur studentinflytandet kan säkerställas?

Vid lärosätet finns Centrum för akademiskt lärarskap (CAKL) som bidrar till att lärosätet bedriver arbete med aktiva åtgärder när det gäller att utveckla undervisningsformer och organisering av utbildning:

CAKL ger en högskolepedagogisk kurs som lärosätet menar är relevant för frågan om aktiva åtgärder: Educating for Critical Thinking. Den gavs första gången vt 2021 på engelska och kommer att erbjudas på svenska ht 2022. <https://mau.se/en/study-education/course/hp622e/>

CAKL medverkade vid genomförandet av ett seminarium arrangerat av ISA juni 2021. Temat var att undervisa om svåra/laddade ämnen. Vid seminariet hölls diskussioner om vad som påverkar akademisk utbildning och forskning så som samhällsutveckling, debattklimat, intressebaserade engagemang/maktrelationer och icke meriterande engagemang.

CAKL ger sedan flera år tillbaka en workshopserie om jämställdhetsintegrerad undervisning, 2019 togs den fram som en självstudiekurs i Canvas tillsammans med universitetets jämställdhetsstrateg. Kursen är tillgänglig under medarbetarkurser i Canvas.

CAKL har varit i dialog med rektor, prorektor och ordförande för rådet för jämställdhet och lika villkor sedan april 2021 och diskuterat och planerat för hur pedagogiken kan utvecklas vid lärosätet för att bättre kunna undervisa ämnen som är svåra och väcker känslor. Malmö universitet gör nu en långsiktig satsning och kommer att ha frågor om undervisning om svåra ämnen som fokus under de kommande två åren. Initialt planeras för följande under ht 2021:

Frågan tas upp på lärosätets chefsmöte september 2021, dels som en information men också för att cheferna är en viktig målgrupp.

Under Malmö universitets högstidsvecka anordnas en öppen föreläsning med en inbjuden talare, exempelvis René Leon Rosales och Lovise Haj Brade. Föreläsningen är tänkt att fungera som inspiration för ett antal valbara aktiviteter för lärare vid samtliga fakulteter:

- Workshops för arbetslag, bl. a kring samtalsklimat i klassrummet
- Forskningscirkel
- Öppna föreläsningar
- Processledning av utvecklingsarbete
- Rektorsblogg på temat

Avsikten är att nå så många som möjligt och att involvera råd och beredningar som viktiga kuggar i organisationen.

CAKL har inrättat en ny högskolepedagogisk kurs, Educating for Widening Participation and Inclusion: <https://mau.se/en/study-education/course/hp703e/>. Kursen har utgångspunkt i Sarah Ahmeds hedersdoktors föreläsning som bygger på hennes studie och bok *On being Included Racism and Diversity in Institutional Life* och med Sharon Todds utgångspunkter i *Learning from the Other*. Kursen ges för första gången HT 21 och är dels en obligatorisk kurs inom masterprogrammet i högskolepedagogik, dels en fristående kurs. CAKL har sedan flera år ett samarbete med Kingston University, London. De har tagit fram en modell för Inclusive

curriculum som Malmö universitet inspirerats av. Gästföreläsare från Kingston University kommer medverka på kursen.

CAKL ser över lärosätets övriga kurser för att förstärka inslagen om inkluderande/normkritisk pedagogik. Kursplanerna för baskurser revideras inför att de ges på nytt 2022.

CAKL har tillsammans med lärosätets säkerhetsansvarig planerat att ta fram en workshop som stöd till prefekter och enhetschefer vid svåra studentärenden och även en utbildningsinsats om att förbygga hotfulla situationer.

CAKL kommer under HT 21 samarbete med Studentkåren kring utvecklandet av normkritisk pedagogik.

Arbetet med aktiva åtgärder har integrerats i Malmö universitets riskinventering och i verksamhetsplaneringen på hela universitetet.

Verksamhetsanpassade workshops och utbildningar gällande arbete med aktiva åtgärder erbjuds kontinuerligt till chefer, medarbetare och studenter samt vid arbetsplatsträffar. Det finns även utförligt stödmaterial på universitetets webbplats.

En canvasutbildning i tre delar håller på att arbetas fram. Utbildningen omfattar diskrimineringsförbudet, aktiva åtgärder och utredningar och riktar sig till chefer och medarbetare med ansvar för utbildning, till exempel program- och kursansvariga.

Lärosätets har en jämställdhetsstrateg som har ett samordningsuppdrag kring lika villkor och denna jämställdhetsstrateg arbetar tillsammans med Studenthälsan löpande med förebyggande och främjande arbete och ovanstående är endast några övriga konkreta exempel.

På lärosätets webbplats finns utförlig information till den som upplever sig utsatt med vägledning om resurser för stöd och hjälp.

Följande görs nu med anledning av det specifika ärendet på institutions/fakultets och universitetsnivå

ISA - institutionsnivå

Under pandemin uppmärksammades vid ISA att språkbruket hos några studenter i chattrum var problematiskt och kränkande. Utöver enskilda samtal med några berörda studenter spelade kursansvarig och biträdande prefekt in en film för att informera om och förebygga fortsatt kränkande kommentarer i det aktuella chattforumet (som låg utanför universitetet). Arbetet med kunskapsseminarium och informationsgivning om likabehandling samt förståelsen av vad diskriminering är, är aktiva och levande åtgärder som kommer att fortgå vid ISA. För medarbetare har institutionen så sent som i juni 2021 haft förmiddagar om "undervisningens utmaningar" och om diskriminering. Eventen är arrangerade av den kollegialt tillsatta gruppen Team Lika ISA (och den första förmiddagen skedde i samarbete med CAKL). Dessa förmiddagar har utvärderats av kollegiet i en enkät.

För institutionen i sin helhet planeras en rad aktiviteter (under rubriken Lika ISA) som sammantaget är en bredd inriktad åtgärd som förväntas bidra till en fruktbar pedagogisk

utveckling. De planeras av en arbetsgrupp. Uppstarten är ett panelsamtal med fyra inbjudna lärare från andra lärosäten samt föreläsning om diskriminering. Tidig höst är en workshop (med planerad uppföljning vt 22) med Studenthälsan. Externa föreläsare planeras bland annat om mikroaggressioner. Planen är att genomföra seminarier bl. a. om akademisk frihet och hur den kan problematiseras och förstås. På Institutionen kommer bland annat följande aktiva åtgärder att vidtas:

- SFAD spelet kommer användas (systematiskt förebyggande arbete för diskriminering) – spelplan och kort - situationer diskuteras och värderas utifrån risk för diskriminering. Även möjligt att samtala ur olika teoretiska perspektiv för att fördjupa förståelsen av dessa.
- Föreläsning av (jurist och fd. chef inom DO), om mänskliga rättigheter/diskriminering i praktiken (studenter och lärare).
- Pedagogiska insatser som tex mindre grupper, modererande samtal, placering rummet, struktur för före- (efter-) läsningar, basgruppsarbete och seminarier.
- Arbete med härskar- och samtalstekniker.
- Synliggöra studentinflytandet när det gäller kursinnehåll.

Universitetsnivå

Utöver de genomförda och planerade insatser som anges ovan kommer CAKL bistå med en förfrågan från arbetslaget som jobbar med sexologiprogrammet om en skraddarsydd workshop om samtalsklimat och tillitsfulla undervisningsmiljöer. Genomförandet anpassas i tid till andra initiativ från andra institutioner vid fakulteten om en utbildningsinsats kring HBTQ frågor och undervisningen.

Del 2 Omständigheter och framförda synpunkter under utredningen i samband med aktuellt ärende

Av Diskrimineringslagen framgår att utbildningsanordnaren ska:

utreda omständigheterna om en utbildningsanordnare får kännedom om att en student i samband med verksamheten anser sig utsatt för trakasserier.

Nedanstående omständigheter och synpunkter har framkommit vid intervjuer och i inlagor från dem som intervjuats, utredaren har **inte tolkat eller ändrat** innehåll eller språkliga formuleringar.

Anmälade studenter uppger i intervju att:

Studenterna uppger att de i möte med institutionsledningen har berättat bakgrunden till de diskussioner som uppstått vid föreläsningen/föreläsningar och givit konkreta exempel på vad som uttalats och gjorts i form av rasism och kränkningar.

Studenterna som står bakom anmälan ansåg att det finns kunskapsluckor gällande rasism och detta är ett grundläggande problem i klassen vilket de också påpekat i tidigare mail. Rasismen skapar utsatthet för studenterna och lärarna modererar inte samtalen så att detta undviks och

markerar inte mot rasistiska uttalanden utan har vid tillfällena snarare uppmuntrat till sådana uttalanden.

Studenterna uppger att de informerades om att en genomlysning av programmet skulle ske med såväl kursinnehåll som kurslitteratur. Studenterna framförde att genomlysningen ska göras av en icke-homogen grupp där kunskap om dessa ämnen finns. Någon återkoppling på genomlysningen till studenterna har inte skett. Studenterna trodde trots allt att förändringsarbete pågick eftersom en senare enstaka kurs var bra, men de fick inget återkopplat.

Anmälade studenter påtalar att prefekterna informerade studenterna om att de inte kunde gå vidare med ärendet om ingen formell anmälan inkom till universitetet. Studenterna framförde att de endast kunde göra formella anmälningar om universitetet kunde säkerställa objektiv bedömning i undervisningen genom tex anonyma tentor. Studenterna fick ej någon återkoppling om anonyma tentor kunde införas eller ej. Eftersom studenternas planerade anmälan skulle omfatta både kursansvarig och programansvarig så ville studenterna att examinationer och tentor skulle vara anonyma framöver. Anonyma examinationer och tentor infördes enligt studenterna inte förrän mars 2021, mer än 1½ år efter. Det gjorde att studenterna inte inkom med en anmälan förrän i april 2021.

Frågan från anmälade studenter kvarstår vid tiden för intervjuerna, och är, om det är en väldigt lång process att införa anonyma tentor eller det handlar om något annat? Anmälade studenter undrar om det har varit institutionens avsikt att mota anmälan ”i grind” genom att hålla tentorna öppna och inte anonyma?

Om det finns en utredning baserad på studenternas vittnesmål genom åren vill studenterna gärna se den eller få återkoppling. Studenterna uppger att ingen återkoppling har skett från prefekterna från de 4 enskilda mötena. Universitetet har haft 1½ år på sig att åtgärda problemen.

Studenterna tar under intervjun upp att det är en viktig del att lärarna kan moderera samtalen, även gästföreläsare. Lärarna måste veta var gränserna går när det gäller skillnaden mellan provprat/högt i tak och kränkningar. Studenterna menar vidare att det handlar också om att ta in rätt kompetens. Kursinnehåll måste förändras så perspektiven breddas och att fler frågor får plats i föreläsningar och litteratur. Det måste finnas lyhördhet för att samhället har förändrats. Studenterna lämnade en lista vid mötena 2020 med prefekterna med förslag på föreläsare, en rad experter på rasism, minoritetsstress och kränkningar. Studenterna har inte fått återkoppling på sin lista så de vet inte om institutionen övervägt listan.

Studenterna uppger att det blev ganska tyst efter första mötena med prefekterna våren 2020. Vid mötena förmedlades att en genomlysning av hela kursens litteratur skulle göras inkluderat att ta med hbtq frågorna. I väntan på genomlysningen tolkades det, förmodar studenterna, av lärarlaget att allt var bra vilket det inte var och det fick till följd att det kulminerade vid C:s gästföreläsning den 4 februari 2021. Studenterna kände att de måste agera igen.

Studenter i anmälade gruppen vill gärna att Malmö universitet ska förstå vad det innebär att sitta i denna miljö. Det tar så mycket energi att få pulshöjning varje gång något ska sägas. Det är en dubbelbestraffning där man kräver att studenterna ska förstå maktstrukturer, men när de

gjort just detta, problematiserat och visat på hur rasism verkar och påverkar dem, har det mötts med försök till tystande, förminskande och det har kokats ner till individnivå där de kategoriseras som känsliga och bråkiga av såväl lärare som av andra studenter. Anmälade studenter menar att hela situationen upplevs som otrygg och att det har varit ett osynliggörande.

Lärare och föreläsare B uppger i intervju att:

B uppger angående föreläsning december 2019 att grundtanken med föreläsningen är att erbjuda en palett av olika synsätt för att motverka generaliseringar om olika grupper. B uppfattar formuleringen om föreläsningen i anmälan som ett medvetet försök att smutskasta honom och underminera honom i lärarrollen. B menar att det inte var någon akademisk diskussion som utspelade sig utan snarare ett ”förhör” med en aggressiv stämning. B försökte hantera situationen men var ”tagen på sängen”. B har senare sett i en mailkonversation att planen var att sabotera hans föreläsning. Självkritiskt tycker B att han borde ha bromsat förloppet.

B menar att det var ovanligt svårt att starta föreläsningen eftersom en liten grupp studenter omedelbart började ställa frågor genom att räkna upp händerna i högt tempo. Eftersom det blir omöjligt för B att fullfölja ett resonemang p g a ständiga avbrott ber han gruppen (3-4 personer av 38) att samla ihop sina frågor för diskussion lite längre fram så att föreläsningen kunde komma i gång. De ständiga avbrotten ledde till frustration hos övriga studenter som ville ta del av B:s föreläsning.

I mars 2021 publicerar B en tweet på Twitter till stöd för gästföreläsaren C vilket B själv tycker var olyckligt men han handlade i affekt. B berättar att han vid tillfället kände ett starkt behov av att försvara kollegan C som utsatts för smutskastning i Sydsvenskan. Han anser dock att han borde ha disciplinerat sig själv eftersom han är lärare. B tar ganska snabbt bort tweeten och avsägar sig uppdraget som kursansvarig och examinator för metodkursen på programmet HT21.

Gästföreläsare C uppger i samtal och skriftlig inlägga att:

C uppger att hon höll en föreläsning i zoom. N-ordet förekom alltså vid det här tillfället i en lista av titlar som ingick i en annons från 1977 om postorderförsäljning av pornografisk film.

C har hållit aktuell föreläsning vid sexologiprogrammet vid flera tillfällen tidigare.

C försökte förklara för studenterna att de här titlarna anknyter till en svensk farstradition, det vill säga en i det närmaste lite buskisartad humor, men gjorde ingen närmare analys av just N-ordet i det sammanhanget.

C uppger att studenterna gick på varandra från båda sidor på ett sätt som var väldigt otrevligt. I zoom kunde C inte avgöra hur många som hörde till respektive grupp och som gästföreläsare kände C inte gruppen heller. Det föreföll emellertid för C som att detta var en konflikt som hade rötter längre tillbaka i tiden än till hennes föreläsning och att gammalt groll kom upp till ytan.

C uppger att studenterna alltså bara såg början av powerpointen. Detta innebar 4-5 slides där C samlar några icke-pornografiska rasistiska stereotyper.

C uppger att det finns ett syfte och en anledning till att C inleder med dessa mer vardagliga exempel på visuell rasism. Det är för att belysa hur dessa stereotyper finns i ett kontinuum där sexualiteten bara är en aspekt. Mycket av diskussionerna om rasstereotyper i pornografi fokuserar alltför ensidigt på pornografin som en motor för rasism och rasistiska fördomar. En av föreläsningens poänger – som C inte tror att hon lyckades förmedla den här gången – är att pornografin inte nödvändigtvis är mer rasistisk än vår kultur generellt.

C är medveten om att många av bilderna i bildspelet är obehagliga och gör studenterna illa berörda, men föreläsningen handlar ju de facto om ett djupt obehagligt ämne menar C.

C uppger att anledningen till att hon inte ”modererade” diskussionen som uppstod under föreläsningen om sexuella stereotyper var att hon satt och funderade över hur hon skulle lösa situationen. C lyfter att det är lite oklart precis hur hon skulle ha gjort för att moderera diskussionen i zoom. Det var inte en saklig diskussion som eskalerade utan det var aggressivt redan från början. Det började som aggressivt mot henne som gästföreläsare (eller mot bildspelet) men blev sedan aggressivt mellan studenterna.

Lärare och föreläsare A uppger i intervju och skriftlig inlägga att:

A uppger angående föreläsning december 2019 att hon arbetar med en systematisk dialog. Ett antal studenter drev en ideologisk agenda som de försökte få in A i men stämningen upplevdes inte som otrevlig. A uppger att hon dock tog illa vid sig när en student tystades på ett obehagligt sätt av en medstudent och ångrar i dag att hon inte hanterade det på ett bättre sätt. En av de anmälade studenterna skrev i mail till kursansvarig efter föreläsningen att hon haft separat mailväxling med A om upplevelsen vid föreläsningen. I mailet skriver studenten att: ”Jag upplever dock att denna fråga är utagerad och att både A och jag förstår varandras perspektiv och synpunkter, även om vi inte är överens om allt”

Av erfarenhet kände A igen stormen från liknande fall. A menar att aktivistiska studenter skapar rädsla hos andra studenter. Programmet brukar ha en del politiskt engagerade studenter och A menar att det som saknas är pedagogiska redskap för hur politiskt aktiva studenter hanteras. Någon form av ”ground rules” för att tydliggöra vad som gäller inom akademien saknas uppger A. Inom akademien ska man inte tysta varandra utifrån politiska ståndpunkter. A menar att det måste hittas sätt att hantera aktivister för att skydda övriga studenter. Det känns svårt att veta hur man som lärare kan ska skydda sig mot studenter som feltolkar det man säger uppger A.

A lyfter att det i anmälan är en förvriden framställning av vad A sade under föreläsningen. A förminskade och förlöjligade ingenting. Avsikten var aldrig att vara nedlåtande utan tvärtom. Det som framgår av anmälan är en total förvrängning menar A som är bekant med den antisemitiska diskursen och skulle därmed aldrig använda ett ord som ”högljudd”, och det A sade var inte heller en omskrivning av ett påstående i den vägen.

A uppger att risken för att i media skrivs fram som antisemit, i kombination med att brevet, som gått till en utomstående organisation och där A var namngiven och hade diarieförts och

blivit allmän handling, skapade verkligt obehag och en känsla av att vara jagad. A:s upplevelse var att hon grundlöst svartmålad som forskare och saknade en arena där hennes perspektiv skulle tas tillvara. Detta, och inte det att en student framfört kritik, låg till grund för A:s beslut att anmäla för förtal, vilket hon gjorde den 150321.

Den 160321 ägde ett zoommöte rum med representant från World Jewish Congress (WJC), dekan, prefekt, utbildningsansvarig, kursansvarig och den kollega som satt med under A:s föreläsning och A. A lyfter att kursansvarig kunde intyga att de påståenden studenten kom med inte stämde med hennes minnesbild av föreläsningen. Frågan klarades ut på så sätt att representanten från WJC sade att WJC inte längre anklagade A för antisemitism.

A uppger att hon inte påstått att ”judarna ofta använder antisemitism och förintelsen som argument”. A har sagt att det är politiskt känsligt att ifrågasätta omskärelse av pojkar, då det är en viktig praktik för judar – och en så brännbar fråga just för att Förintelsen ägt rum. A menar att hade det enbart varit muslimska grupper som praktiserade omskärelse av pojkar hade de som argumenterar mot omskärelse utifrån diskurser om barns rättigheter (t ex Barnombudsmannen och andra politiska aktörer) kanske lättare fått genomslag för sina argument. Denna ganska komplexa diskussion har de anmälade studenterna vantolkat menar A som inte alls uppfattade stämningen i rummet som ”hätsk”. Hon märkte inte att en student lämnade föreläsningen och ”eldade” inte på samtalet som A uppfattade som lugnt och resonerande.

A uppger att hon i mailkonversation med studenten inte gick i polemik med studenten om hennes upplevelse av vad A skulle ha sagt, utan valde att försöka svara så vänligt och ödmjukt som hon kunde.

A uppger att hon inte har haft kontakt med någon av studenterna sedan mailkontaktarna för snart ett och ett halvt år sedan, A har således inte hotat någon student.

Övriga studenter i klassen uppger i intervju att:

Övriga studenter som inte står bakom anmälan uppger att A blev avbruten under föreläsningen för att förklara sig och stämningen i klassrummet var laddad. Ett utspel från de anmälade studenterna var när A pratade om att utifrån tradition och historia med förföljelse är judar högljudda för att äga sin plats men det är inte ett rasistiskt uttalande utan mer en analys enligt övriga studenter. Situationen i klassrummet kändes kokande och efter A:s och B:s föreläsningar blev klassen splittrad i två delar. De övriga studenterna anser att alla har olika bakgrunder med sig in i klassrummet men att det inte är en godtagbar ursäkt för att förstöra en föreläsning. Modereringen vid föreläsningarna har inte varit lätt för föreläsarna när det varit ständiga påhopp. Den aggressiva stämningen har överrumplat dem och gjort att de tappat fattningen att moderera.

Övriga studenter uppger att de valde att vara tysta för att inte få fler påhopp av den anmälade gruppen.

De berättar att de sökte Masterprogrammet i sexologi men känner att de mer går ett program om rasism och strukturellt förtryck.

De övriga studenterna uppger att det redan innan B:s föreläsning fanns från den anmälände gruppen studenter diskussioner, irriterad stämning och en agenda för att ifrågasätta hans forskning och hur han använt den och som sedan kom upp vid föreläsningen. Den anmälände studentgruppen gick till personangrepp mot B som exempelvis att han var vit och med vilken rätt han uttalade sig men B fick ingen chans att försvara sig. B sa ifrån att frågorna fick komma till slutet för att kunna fortsätta föreläsningen men kritiken och frågorna fortsatte. En student berättar i intervjun om att hon försökte säga ifrån vid föreläsningen att låta B prata om ämnet för föreläsningen men bemöttes med kroppsspråk som ”himlande med ögonen” från någon i den anmälände gruppen. Attityden från den anmälände gruppen förekom generellt under hela föreläsningen. En student i klassen gick fram till B efter föreläsningen och bad om ursäkt för hela klassen.

De övriga studenterna menar att A under föreläsningen inte sa något stötande vad de intervjuade studenterna minns. Den anmälände gruppen har uttryckt att vissa ska ha tolkningsföreträde men inte helt klart vilka eftersom vissa grupper inte representeras i klassen. Många studenter i klassen av dem som inte anmält har tystnat efter denna händelse av rädsla för att säga fel och bli påhoppade. Efter denna föreläsning blev det en delning i klassen.

De övriga studenterna lyfter att det vid Studenthälsans besök kändes som att majoriteten i klassen fick anpassa sig till den anmälände gruppen vars röster hörts hela tiden. Situationen nu är att många studenter har tystnat för att inte dra i gång en diskussion. En del studenter känner att de måste förklara sig först innan de presenterar något av rädsla för att bli påhoppade. De berättar i intervjun att en medstudent har slutat utbildningen för att det kändes meningslöst under de omständigheter som varit.

De övriga studenterna uppger i intervjun att den anmälände gruppen har getts ett utrymme som bidragit till att göra problemen större och studieklimatet har påverkats av situationen. Agerandet och den upplevda aggressiva tonen som drivits i olika medier har också bidragit till att det finns en rädsla att bli anmäld eller uthängd.

De övriga studenterna berättar att i början av utbildningen ställde en lärare frågan om det är OK att kritisera normen utan att göra frågan politisk men nu har frågorna blivit just politiska menar de. Diskussioner har saknats utifrån ämnet efter föreläsningar eftersom den anmälände gruppen studenters fokus har tagit över. Föreläsarnas perspektiv har kommit åt sidan. Diskussionerna borde landat i att alla inte kan tycka lika men att man kan förstå den andra parten.

Institutionsledningen:

Prefekt D uppger i intervju att:

Prefekt D uppger att hon, kursansvarig E och biträdande prefekt F har besökt klassen, det har då framgått att det fanns en splittring i klassen.

D uppger att hon har observerat att de anmälände studenterna ansåg sig ha rättighet att som studenter ifrågasätta föreläsare samtidigt som de övriga studenterna vill höra föreläsningarna. D uppger att i mötena lyfte de anmälände studenterna att alla lärare ska kunna moderera samtal så att liknande situationer inte ska uppstå samt förstå och förhålla sig till rasism.

Postkolonial teori, intersektionalitet och strukturell rasism var perspektiv som efterfrågades i utbildningen av de anmälade studenterna. D och F uppmanade de anmälade studenterna att framföra sina synpunkter via programråd så att det också blev formellt dokumenterade.

D berättar att hon har noterat att de anmälade studenterna upplever att det var otryggt i klassrummet för de som hade erfarenhet av rasism och homofobi och därför hade flera studenter i den anmälade gruppen bestämt sig för att inte delta i fler träffar med Studenthälsan eller vid andra träffar som organiserades på samma sätt.

D menar efter samtal med övrig institutionsledning och Studenthälsan att man behövde jobba med arbetsmiljön men att det fanns svårigheten då det inte fanns så mycket konkreta exempel.

D uppger att hon har informerat studenterna om att om någon känt sig utsatt för rasism eller trakasserier så skulle de kontakta D eller F. De har inte blivit kontaktade av någon student efter det.

D uppger att studenterna har fått återkoppling angående önskemålet om postkoloniala perspektiv då lärarlaget menar att det faktiskt finns i valda delar i programmet och detta har D kommunicerat till hela klassen.

D menar att studenternas förväntningar har varit att åtgärderna skulle ske direkt med att ta in föreläsare som skulle utbilda lärarna och studenterna men den åtgärden har institutionen inte valt. Studenterna har informerats om hur det går till att ändra kursplaner och att det postkoloniala perspektivet skulle komma nästkommande kurs samt att perspektiven kommer in där det är relevant. D uppger att Sexologiprogrammet har gjort en genomlysning av innehållet i utbildningen och också genomfört anonyma tentor på alla kurser. D förutsätter att det senare är återkopplat till studenterna.

Gällande uppfattningen om hot om repressalier i Canvasanslaget den 18-02-21, som skrivs i anmälan, så ville D och programansvarig G förmedla att det inte är OK att gå in och avbryta en föreläsning. Det gällde inte bara en grupp studenter utan alla studenter och D och G refererade till Högskoleförordningen. D bedömer inte anslaget som ett hot utan som information, anslaget var förankrat med Malmö universitets jurist Hans Jonsson.

Programansvarig/Utbildningsansvarig G uppger i intervju att:

G lyfter i intervjun att anmälan innehåller förslag på föreläsare. G anser inte att det innebär att trakassera när institutionen inte genomför eller beaktar de förslag på föreläsare och krav som anmälade studenter kommit med.

G berättar att utbildningen har en flervetenskaplig ansats med olika perspektiv som är relevanta för sexologi som vetenskapsområde, där studenterna har olika discipliner med sig. Det är också många engagerade studenter, vilket G menar är mycket positivt. Historiskt berättar G har det alltid framkommit synpunkter där studenter tycker att olika perspektiv är speciellt viktiga för dem. Alla studenter har olika bakgrund med sig, en del är mer kliniskt inriktade och en del har engagerat sig mer i sexualpolitiska frågor. Intentionen menar G är att svåra frågor ska kunna diskuteras i en akademisk miljö. G menar att i den uppkomna

situationen har olika studenter förmedlat olika bilder av vad som hänt och samtalsklimatet i klassen har bedömts olika.

G uppger att under hösten 2020 vid ämnesgruppsmöten så rapporterade kursansvariga på programmet att det var lugnt och klimatet var bra i klassen. Postkoloniala perspektiv hade införts där det var relevant. G fick inga signaler från kursansvariga höstterminen 2020 om att studenter skulle känna sig trakasserade eller kränkta. Den 15 oktober och 9 december 2020 hölls programråd med G. Studentrepresentanten för klassen, en av de som står bakom anmälan, förmedlar att det är lugnt i klassen vid båda tillfällena. Vid det första mötet tar studentrepresentanten upp att lärarna är en homogen grupp med endast vita. G berättar i intervjun att hon förmedlade att lärarna anställs efter akademiska meriter och att förändringar tar tid.

G uppger att hon har tagit emot mail från övriga studenter som framhåller följande: ”Idag har det hänt igen! Samma grupp studenter (de som anmält) har tagit över en föreläsning....”, ”Hur kan det komma sig att dessa personers (de som anmält) härskartekniker ska få utrymme”. G kontaktar gästföreläsare C den 5 februari som beskriver föreläsningen som en kaosartad situation. Under helgen samma vecka kommer ytterligare mail till G från studenter som vädjar att institutionen ska göra något åt situationen. Även i dessa mail tas den otrevliga tonen från medstudenter och härskartekniker upp.

G berättar i intervjun att för att värna om allas arbetsmiljö kom lärarlaget fram till att det också behövdes informeras på lärplattformen Canvas om de ramar som universitetet har. De ville bl.a undvika att studenter skulle anmäla varandra. G kontaktade Malmö universitets jurist Hans Jonsson och visade utkastet till anslaget varpå Hans föreslog att man kunde vara ännu tydligare. Det handlade också om att förmedla att diskussioner välkomnades men med en respektfull ton och att föreläsares upplägg ska respekteras. Avsikten var att visa på de ramar som framgår i Högskoleförordningen, tex. att studenter inte får hindra föreläsningar.

G uppger att de studenter som kom för samtal med G uppskattade anslaget på Canvas. Några av dem tillhörde själva en minoritetsgrupp och upplevde att det var svårt att göra sig hörd i klassen, och de beskrev att de tystats. De beskrev upplevelser av tillrättavisanden, härskartekniker, respektlöshet från de studenter som står bakom anmälan. Några hade tankar på att hoppa av utbildningen på grund av klimatet i klassen. Med den gruppen som står bakom anmälan berättar G att hon endast haft mailkontakt då de inte velat komma för samtal, förutom den student som är programrådsrepresentant.

G har svarat de anmälade studenterna att det är en svårighet att endast kommunicera via mail och såg gärna att de hade kunnat träffas för ytterligare samtal.

G anser att flera åtgärder redan är vidtagna och därför har ingen handlingsplan upprättats. Postkoloniala perspektiv är införda där det är relevant. Anonyma tentor är införda. Det har diskuterats på institutionen om hur föreläsare på temat rasism skulle kunna möjliggöras. Inga föreläsare från listan som de studenter som anmält bifogat, har tagits in då föreläsarna inte har kunnat kopplas till kursplanerna eller sexologi som vetenskapsområde. G anser att det finns svårigheter med att upprätta en specifik handlingsplan under pågående process där situationen

beskrivs olika av två olika studentgrupper, och där den studentgrupp som kräver en handlingsplan avböjt att komma till dialog.

Kursansvarig E uppger i intervju att:

E uppger att hon inte upplevt i samband med föreläsningen att judar som grupp diskriminerats utan att endast fakta har framförts. E berättar att hon var närvarande vid A:s föreläsning och att socialkonstruktivism ingick i föreläsningen. I föreläsningen hänvisade A till den nationella debatt som pågick angående omskärelse på ett beskrivande men inte värderande sätt.

E uppger att på B:s föreläsning var stämningen hätsk från början och B var hårt ifrågasatt, med anledning av att hans forskning citerats på högerextrema sajter. Studenterna som var drivande hade en aggressiv attityd medan de andra studenterna var mera frågande.

I efterhand tänker E att situationen borde styrts upp direkt. En reflektion är om det skulle kommunicerats bättre? Skulle E tagit upp diskussion med studenterna tidigare men det var svårt att samla alla och det började närma sig examinationsdag av vilken 1 timme användes till diskussion.

E lyfter att studenterna har haft synpunkter på utbildningens innehåll. Institutionen har haft en systematisk genomgång på samtliga kurser av perspektiv. Vad bör man ta in? Vad ska ingå i masterutbildningen för sexologi? Detta har sedan presenterats på programråd men E är osäkert på om det vidareförmedlats till övriga studenter av programrådsrepresentanter.

E berättar att det har diskuterats mycket på institutionen hur man går vidare. Förslag finns på att bjuda in experter på känsliga ämnen så att pedagogiken förbättras. Kursen där de ifrågasatta föreläsningarna finns är kontroversiell och redan nu förbereds studenter för detta i introduktionen men det verkar inte hjälpa.

Biträdande prefekt F uppger i intervju att:

F uppger att hon deltog i samtal med de anmälade studenterna den 17 januari, 5 februari och 5 mars samt i helklass vid två tillfällen för att introducera Studenthälsan vid deras tillfälle i klassen och vid deras återkoppling. F deltog även i planeringsmöten med Studenthälsan samt i återkoppling till lärarlaget.

Vid möten uppfattade F att de lyssnade in studenternas kritik och bejakade att samtalen i helklass inte modererats fullt ut vilket upplevdes ha varit på vissa studenters bekostnad.

F berättar att hon särskilt vid möten informerat studenterna om att: Vi har fått kännedom om att en eller några upplever sig utsatta för rasism. Då måste universitetet utreda om det har förekommit trakasserier. Därför vill vi att de som upplever sig utsatta kontaktar ledningen. F lyfter i intervjun att anledningen var vad en av studenterna (anonymt) skrivit på en lapp om upplevd rasism.

F uppger att det inte skedde någon återkoppling (förrän vt 2021) till studenterna kring vad som faktiskt gjordes i termer av åtgärder (genomgång av kursplaner exempelvis).

F kan se att ledningen, däribland hon själv, nöjde sig med att de fick återkoppling från lärarlaget att klassrumsklimatet lugnat ner sig och därför gick den övergripande pedagogiska

utvecklingen inte vidare. Handlingsplanen har inte satts i verket vilket till viss del kan bero på pandemin menar F.

H och I vid Studenthälsan uppger i intervju att:

Under 1½ timme en eftermiddag i januari 2020 var H och I på möte i klassen. Frågor ställdes i mentimeterundersökningen och studenterna svarade anonymt via sina mobiltelefoner. H och I berättar att ett antal svar visade på att diskriminering förekom. Klassen delades in i smågrupper för samtal men även samtal i helklass förekom. Det samlades upp återkoppling från individer men även från gruppsamtal och helklassamtal. H och I lyfter att det var tydligt att det fanns mycket frustration och ilska i klassen och mycket känsliga frågor kom upp. H och I såg sin roll som att de skulle samla in all information och stoppade inte någons åsikt utan alla fick tala.

Efter besöket informerade H och I lärarlaget och redovisade studenternas svar och gav därigenom en bild av att några studenter uttryckt att de känner sig utsatta i utbildningssituationen.

H och I menar att det saknas en tydlig definition av vad en utredning är men mötet i januari 2020 skulle möjligen kunna ses som en påbörjad utredning.

H och I menar att ett problem fram till nu har varit att inget hände under lång tid, mellan februari 2020 och februari 2021. Det är uppenbart att arbetsmiljön inte var god. Rapporteringen i media har bidragit till ytterligare polarisering. Studentinflytande är viktigt, särskilt när arbetsmiljöproblem och risk för diskriminering föreligger. Den nuvarande situationen kanske hade kunnat undvikas om ett långsiktigt arbete med aktiva åtgärder hade varit på plats.

H och I menar att för att komma vidare behövs ett långsiktigt arbete med aktiva åtgärder. För att detta ska vara möjligt behövs en dialog. Risker behöver identifieras för både studenter och lärare och arbetet måste vara systematiskt. Det behövs samarbete samt en långsiktig plan och en struktur för vem gör vad och vem tar ansvar.

Studentkårsrepresentant J uppger i intervju att:

J menar att det finns ett missförstånd från universitetets sida om hur djupt rotat problemet på masterprogrammet i sexologi är, hur systematiskt och strukturellt problemen förekommer. I början sågs problemet som en enstaka händelse, det blev förminskat till enstaka händelser, J menar att universitetet ville se det så. Studenterna pekade dock många, många gånger på systematiska problem. J menar att universitetet inte ignorerat problemet men missförstått allvaret, djupet och systematiken i upplevelserna av trakasserier och diskriminering. J menar att kärnan är universitetets missförstånd, att detta var något annat än ett vanligt klagomål och J menar att universitetet inte hade rutiner för att hantera dessa upplevelser och klagomål. J menar att detta innehåller andra dimensioner och är väldigt delikat vilket också gjorde att det blev ett medialt intresse och scope. Klagomålen passade inte universitetet och det påverkade hur universitetet hanterade klagomålen.

J menar att det borde vara av intresse för universitetet vad studenterna framför i detta klagomål, att studenternas synpunkter borde vara värdefulla och att det tydliggör att studenterna visar att de är högt engagerade i sin utbildning som de investerar i.

J menar att det är en generationsfråga hur svåra ämnen och frågor adresseras. J understryker att studenterna inte är aktivister men att de deltar i det politiska och samhällsengagerade samtalet som finns runt oss, i sociala medier, i grupper av engagerade personer där en medvetenhet finns och en vilja att diskutera svåra sociala frågor. J menar att detta sätt att delta i och diskutera dessa svåra frågor helt enkelt inte passar in i det traditionella universitetet och lärarnas sätt att hantera och prata om dessa frågor.

J menar att det finns skillnader i förväntningar på hur universitetet ska hantera och diskutera dessa komplexa frågor inom ramen för utbildningen. J menar att det finns en stor skillnad mellan hur frågor diskuteras inom universitetet/utbildningen och hur det hanteras/diskuteras i den samtida diskursen.

J menar att universitetet måste tänka efter hur mycket inflytande studenterna ska ha ”på riktigt”. J menar att studenterna verkligen bryr sig väldigt mycket om sin utbildning och att det finns en stark drivkraft och vilja att förbättra utbildningen. J menar, särskilt vid masterprogram, att studenterna borde vara medskapare och att studenternas röster och synpunkter på innehållet borde inkluderas och att det borde vara en självklarhet. J menar att universitetet borde bygga på och använda detta momentum och det faktum att studenterna vill bidra med att föra in och förhålla sig till kärnan i moderna samhällsfrågor. J framhåller att, ja det måste finnas regler och gränser, men att det måste finnas riktig inkludering även för dem med annan bakgrund.

J menar att det behövs en revision av sexologiprogrammet avseende vad som undervisas och hur det undervisas. Det innebär inte att allt ska ändras men tex. hur postkoloniala och feministiska teorier används och undervisas. J menar att programmet och institutionen kunde dra nytta av att utmanas på detta sätt och att det är en fantastisk möjlighet att faktiskt förbättra programmet.

J påtalar att det undervisas/används ett utmaningsbaserat lärande och att nu måste universitetet också utmanas för att kunna växa och hitta nya moderna sätt. Det är hälsosamt med ömsesidigt utmanande mellan studenter och universitet.

J påpekar att hela situationen varit mycket ansträngande för de anmälade studenterna och att det är emotionellt dränerande för studenterna vilket påverkar den psykiska hälsan. Dock menar studenterna att det är viktigt att orka fortsätta och att få bli betraktade som partners i denna process och att det är viktigt för båda parter att utmanas och bidra till förbättringar.

Slutligen påpekar J att B:s tweet inte bidrog till att studenterna får eller behåller förtroende för universitetet, och att den inte bidrog till dialog och att agerandet var olyckligt.

Följande har gjorts i det specifika ärendet på institutions/fakultets och universitetsnivå

Informationen kommer från skriftliga redogörelser, mail och sammanställningar.

ISA - institutionsnivå

Nedanstående är delar av en skriftlig redogörelse från prefekt och programansvarig för hur ISA hanterat ärende/studentärende kull 11, avsnittet innehåller ingen tolkning eller omskrivning av utredaren.

Situationen på sexologiprogrammet hanterades inledningsvis som ett studentärende då det handlade om studentklagomål. Initialt involverades lärare och kursansvarig på aktuell kurs. Både studenter och föreläsare uppfattade klassrumssituationen som emellanåt hätsk och präglad av dålig stämning. Efter ett Canvasanslag från kursens lärarlag kontaktar en student, prefekten vid ISA och dåvarande studentkårsombud. I ett direkt svar hänvisas till hur hantering av studentklagomål går till. Studenten vill gärna ha ett möte för att diskutera situationen men betonar att lärarna från utbildningen ej skulle vara med.

Prefekt träffar först hela kull 11 i klassrummet, för att signalera kännedom om situationen, därefter träffar prefekt, dåvarande biträdande prefekt för avancerade nivå och studentkårsombud, tre studenter som är kritiska till utbildningen. Studenthälsan kopplades in för att arbeta med hela studentgruppen. Prefekt och biträdande prefekt för avancerad nivå hade tre möten (17/1, 5/2 resp. 5/3 2020) med sammanlagt sex studenter angående kritik emot sexologiutbildningen. Tjänsteanteckningar förs vid samtliga möten. Studenterna informeras om kursvärderingars betydelse för att mer djupgående kunna påverka innehållet i programmet.

Prefekt och biträdande prefekt avancerad nivå lyssnar in studenterna, träffar, återkopplar och lyssnar av ämneslärarlaget för att få deras redogörelse av vad som hänt. Då det finns spänningar mellan studenter och studenter/lärare om vad/hur saker får uttryckas ansågs studenthälsan vara en nyckel för att lösa upp detta. Studenthälsans insats får efter första besöket i studentkull 11 synpunkter av de anmälade studenterna. Ett möte mellan prefekt, biträdande prefekt avancerad nivå, studenthälsan och studenter äger rum för att lyssna in, återkoppla och agera/revidera samt informera om hur en anmälan om diskriminering görs. Det var dock ingen student i våra samtal som sa sig vara utsatt för diskriminering. Snarare var det språkbruket i klassrummet som ansågs problematiskt. Vår lösning var, som ovan nämnts att inledningsvis jobba med hela studentgruppen och med ämneslärarlaget med hjälp av studenthälsan. Postkolonial teori efterfrågades i programmet av de kritiska studenterna. När dessa studenter fått besked om att perspektivet skulle in under följande kurs våren 2020, jämte en fortsatt insats från studenthälsan, uppfattas att läget i kull 11 stabiliserades. Detta bekräftas därefter av kursansvarig. Ingen student hörde därefter av sig.

Programansvarig följde dock upp situationen i kull 11 vid programråd. Programansvarig har även tagit del av samtliga kursrapporter under det gångna året vari inget anmärkningsvärt har lyfts. Efter en föreläsning i februari 2021 börjar den andra delen av studentkull 11 att reagera. Det ansågs att undervisningen blir ”kapad” av några få studenter, som återkommande stoppade upp och förstörde undervisningen. Dessa studenter krävde att något gjordes från universitetets sida. De anmälade studenterna ville ej ha dialog med universitetet i detta läge utan valde att offentliggöra sin ståndpunkt i media. De andra studenterna i studentgruppen upplevde sig som tystade och inledde en dialog med programansvarig och prefekt. Arbetet i

studentgruppen är svårt då problembilden är disparat. Studenterna har även skilda uppfattningar om vem som ”kränker” och ”tystar” vem. Tanken är att fortsätta arbetet med aktiva åtgärder med hjälp av Studenthälsan.

Kronologiskt har institutionsledningen gjort bland annat följande:

Kursansvarig E är närvarande vid A:s föreläsning 121219.

E svarar på studenternas mail och uppger att fler hört av sig.

Lärlarlaget diskuterar problemen i klassen.

Ett anslag på Canvas läggs ut med lärlarlagets syn på problemen i klassen samt regler för hur undervisningen, diskussioner, frågor bör gå till i fortsättningen och information om att kursansvarig med flera är tillgängliga per mail och för möten.

Krismöte hålls i lärlarlaget 140120. Alla mail besvaras, bland annat mail från prefekt D till anmälade student och studentkårsrepresentant med förslag på mötesbokning för att diskutera problemen i klassen.

Biträdande prefekt kontaktar Studenthälsan och kopplar in dem som en åtgärd i klassen för att arbeta med gruppdynamik och samtalsklimat. Vi tänker oss att det kan behövas flera träffar och en långsiktig plan och vi ser det som ett arbete som matar tillbaka till programmet och pedagogiken i sin helhet. Det gäller sas inte denna specifika studentgrupp.

Prefekt träffar hela kull 11 i samband med en föreläsning för att berätta om institutionsledningens bedömning och hur den infekterade konflikten är tänkt att hanteras (planering framåt). Från mötet framgår att situationen kort handlar om: a) innehållet i utbildningen och efterfrågade delar utifrån både teori och förhållningssätt. b) diskussionsklimatet i klassrummet.

Prefekt återkopplar per mail till lärlarkollegiet i sexologi och Studenthälsan rörande besöket hos kull 11

Åtgärder vidtas bland annat i form av möte med studenter som framfört kritik mot utbildningen och som senare anmälde. Några av de anmälade studenterna hade ett möte med prefekt, biträdande prefekt och studentkårsombud.

Återkoppling av studenthälsans möte med kull 11 i klassrummet.

Återkoppling till lärlarkollegiet från Studenthälsan.

Mail från biträdande prefekt där det framgår att ingen rasism ska godtas, det är helt enkelt nolltolerans.

Åtgärd i form av samtal med studenter rörande Studenthälsans insats del 1.

Åtgärd i form av samtal med studenter rörande Studenthälsans insats del 2.

Svar från studenthälsan till anmälade student.

Möte med lärlarkollegiet i sexologi - Studenthälsan återkopplar.

Studenterna informeras om att 1) att vissa av oss lärare i programmet fått återkoppling från Studenthälsan & ledning, 2) att vi/Mau finns till hands om någon/några studenter vill ha stöd, 3) att de ska vara rädda om varandra, 4) att vi i nuvarande kurs inte planerar fler ”insatser”, efterfrågade perspektiv och teorier kommer i det sedan tidigare planerade innehållet i nästa kurs samt 5) att vissa av oss lärare arbetar vidare med innehållet i programmet på pedagogisk dag inom kort.

Ämneslärargruppen har möten och genomför en intern kollegial genomlysning av alla kurser på programmet. Där kartläggs vilka perspektiv som finns på programmet, vilka perspektiv som saknas och att de perspektiv som efterfrågas kan föras in där det anses som relevant. Vidare kartläggs vilka kurser som har anonyma examinationer och betygskriterier. Detta förändringsarbete är tänkt att fortsätta under våren. 2020 oktober (15/10) resp. december (9/12): Två programråd.

Litteratur kopplat till exempelvis postkoloniala perspektiv tas in på kurser där det är relevant. Utbildningsansvarig får inga signaler från kursansvariga om att studenter känner sig trakasserade eller kränkta.

HT 2020, utbildningsansvarig håller två programråd 15/10 och 9/12 där programrådsrepresentant närvarar från den aktuella kullen. Båda gångerna förmedlar programrådsrepresentanten (som nu är en av dem som skickat in en anmälan) att stämningen är lugn i klassen. Vid det första programrådet framkom synpunkter på att vi som lärare utgör en homogen grupp då programmet fortfarande upplevs ha dålig representation när det gäller lärare då de flesta föreläsare är vita. Utbildningsansvarig förmedlade att förändringar tar tid inom akademien och att anställningar sker utifrån akademiska meriter, programrådsrepresentanten sa sig förstå det. Vid det andra tillfället framkom enbart önskemål kring samsyn på våra kurser gällande omfattning av 3 examinationer, radavstånd på våra inlämningsuppgifter, önskemål om anonyma examinationer och betygskriterier för examinationsuppgifter. Utbildningsansvarig förmedlade att vi under hösten gjort en intern kollegial granskning av programmet där vi tittat på perspektiv vi har under utbildningen och också examinationer och betygskriterier och där strävan är att öka både betygskriterier på programmet och anonyma examinationer. Detta förändringsarbete är tänkt att fortsätta arbeta med under våren och kommande kurser.

Utbildningsansvarig kontaktar gästföreläsare C för att höra vad som skedde under föreläsningen 040221.

Åtgärd i form av Canvasanslag om förhållningssätt vid undervisning. Innan Canvasanslaget lades ut förankrades formuleringen med en av Malmö universitets jurister. Av anslaget framgår: Institutionsledningen vill bjuda in er studenter till ett samtal för att få ta del av era upplevelser. Vi tänker oss att samtalen kan ske enskilt eller i mindre grupper. Det viktigaste är att ni får möjlighet att ventilera era tankar. Att enträget störa eller försöka hindra föreläsares pågående undervisning kan bli föremål för universitetets disciplinära åtgärder. Om ni har synpunkter eller reagerar på föreläsningens innehåll vid ett specifikt undervisningstillfälle eller gällande utbildningen i sin helhet uppmanas ni att förmedla reaktioner och synpunkter till

kursansvarig, utbildningsansvarig, programrådsrepresentant, institutionsledning, studentkår etc.

Vid institutionens APT berördes situationen på sexologimastern.

Åtgärd i form av samtal med ”osynliga” studenter – utbildningsansvarig och prefekt. Samtal med totalt sju studenter på sexologimastern kull 11. Dessa studenter tillhör den ”övriga” osynliga delen av studentgruppen. Bland de studenter som valt att samtala är bilden rakt motsatt jämfört med den som anmälade studenter har. Dessa studenter är upprörda över att undervisningen konstant blir avbruten. De anser ej att rasism föreligger eller har förekommit. De säger att det är svårt att diskutera då de hela tiden blir stoppade med ord som att ”du kan inte detta”, ”läs på innan du uttalar dig”.

Programråd: G information om kontinuerligt kvalitetsarbete som pågår där en intern kollegial granskning gjordes i höstas av alla kurser på programmet. Där kartlades vilka perspektiv som finns på programmet och vilka perspektiv som behöver förtydligas och var det kan bli aktuellt att föra in de perspektiv som behöver förtydligas, där det är relevant kopplat till våra kursplaner. Kartläggning sker också över vilka kurser som har betygskriterier och anonyma examinationer och att strävan är att öka både anonyma examinationer och betygskriterier på programmet.

Möte (zoom) mellan WJC och Mau/HS/ISA.

Åtgärd i form av att ISA har initierat ett arbete med att sätta samman en mindre grupp av kollegor för att starta upp ett internt utvecklingsarbete på institutionsnivå. Idén är att gruppen ska kunna tänka fram arbetsformer, fora och rum för fördjupande samtal och utmanande utveckling för hela ISA. Det kan gälla pedagogisk utveckling och frågor som rör tydlighet i likabehandling (utifrån alla diskrimineringsgrunder) och akademisk frihet, forskning och politik. Det blir gruppens uppgift att ringa in tematik och ”nivåer” för samtal och handling (t.ex. workshop, seminarier, föreläsningar).

Möte (zoom) med företrädare för RFSU tillsammans med prefekt och dekan. Mötet sker på initiativ av RFSU med anledning av den debatt som förs i media kring studenters upplevelse av rasism och diskriminering inom masterprogrammet.

Flera möten under april månad med Chef- och ledarskapskonsult vid MAU för att diskutera den uppkomna situationen och hitta lösningar.

April-Maj 2021 Utbildningsansvarig har haft flera möten med Studenthälsan för att diskutera vilka insatser som skulle kunna vara möjliga att genomföra för att främja samtalsklimatet i studentgruppen.

Situationen som uppstått har diskuterats i lärargrupp, med institutionsledningen och fakultetsledning. Utbildningsansvarig har haft samtal med rektor och prorektor.

Kontinuerliga möten med Studenthälsan, kommunikationsavdelningen samt chef- och ledarutvecklare vid MAU för att diskutera lösningar på den uppkomna situationen.

HS- fakultetsnivå

Dekan för fakulteten har löpande deltagit i möten angående uppkommen situation.

Student mailar dekan, fd dekan och föreståndare för Centrumbildningen sexologi med klagomål, mailet vidarebefordrades till kursansvarig och prefekt.

Mailsvar från dekan till anmälade student med förslag/uppmaning att kontakta Studentkåren.

Mars-april 2021 dekan har en öppen dörr för alla studenter en gång i veckan där de har en direkt kanal till fakultetsledningen.

MAU-universitetsnivå

Institutionsledningen har haft möte med rektor och prorektor för uppdatering.

Inbjudan till möte med rektor och prorektor, med anledning av pågående debatt kring sexologimastern, skickas ut till kollegiet vid ISA respektive till samtliga studenter vid sexologimastern, kull 10, 11 och 12.

Rektor och prorektor har hållit 4 dialogmöten med studenter och medarbetare och lyft följande:

Värnandet av akademisk frihet och integritet i forskning och utbildning – ligger nära de demokratiska principerna, det fria ordet och det kritiska tänkandet – hur kan vi som lärare och studenter värna detta och samtidigt ha respekt för varandras olika perspektiv?

Stärkt studentinflytande - hur kan vi bättre ta vara på studenternas engagemang och inflytande för vidareutveckling av utbildningen?

Utveckling av pedagogik – hur kan vi utveckla bättre metoder och verktyg för att kunna skapa arenor/seminarier för samtal och diskussioner om de svåra och komplexa samhällsfrågorna?

God arbetsmiljö för medarbetare och studenter – hur kan vi arbeta mer aktivt för att förebygga diskriminering och kränkande särbehandling och hur kan vi säkerställa att alla röster får höras för att motverka en tystnadskultur?

Rektor och prorektor ger återkoppling till prefekt och dekan från samtal med studenterna. Rektor och prorektor skriver sedan ett anslag som prefekt lägger ut till studenterna.

Tidigare dokument och ärenden

Utredaren har tagit del av de handlingar som finns i myndighetens diarium fem år bakåt i tiden angående tidigare ärenden vid sexologiprogrammet. 14-02-17 inkom en anmälan om diskriminering från en student vid sexologiprogrammet. I anmälan framgår det att studenten hade vänt sig till organisationen Malmö mot diskriminering med anledning av att studenten upplevt sig utsatt för diskriminering i samband med sin utbildning vid sexologiprogrammet. Studenten hade upplevt otrygghet och utsatthet i samband med utbildningen och uppmärksammat att det både i litteratur och vid föreläsningar framställdes kränkande uttalanden om transpersoner. När studenten tog upp det med föreläsare var de oförstående och

bad studenten vara tyst. När studenten vid ett programråd tydligare redogjorde för hur litteraturen och avsaknaden av normkritiska perspektiv påverkat studenten negativt så menade programansvarig att studentens uppfattning var en enskild uppfattning grundat på ett politiskt ställningstagande. Programansvarig ska även enligt anmälan ha uppgett att Sexologiprogrammet inte är en normkritisk utbildning. Bemötandet upplevde studenten som kränkande och förminsande. Studenten upplevde att det inte fanns intresse av att förändra förhållningssätt på utbildningen. Studenten framhöll i anmälan att stöd inte gavs från kursansvarig och att studenten hotfullt angreps av andra studenter. Malmö mot diskriminering, som är en antidiskrimineringsbyrå, skriver i en sammanfattning efter genomgång av dåvarande Malmö högskolas svar att det finns brister i hur Malmö högskola arbetat med denna fråga, en student som upplever kränkningar och otrygghet på en av högskolas utbildningar behöver få stöd och återkoppling kring hur högskolan har sett på detta och den ska vara beredd att arbeta för en mer inkluderande studiemiljö. Malmö mot diskriminering föreslår att deras jurist, studenten och Studenthälsans samordnare för likabehandlingsfrågor och normkritik träffar programansvarig för att diskutera hur frågan ska tas vidare på ett konstruktivt sätt. Ärendet avslutas 24-10-17 med skrivelsen att fakulteten har genomfört begärda aktiviteter och att ärendet lämnas utan vidare åtgärder.

Anmälande studenter har 150521 mailat utredaren och vidarebefordrat mail då de blivit kontaktade av en tidigare student vid sexologiprogrammet. Denne student har berättat att han i mars 2020 förde samtal med diskrimineringsansvarig inom Studenthälsan. I samtalen förde han fram liknande erfarenheter och upplevelser av rasism som nu anmälande studenter gjort sedan 2019 samt gav förslag på hur det antirasistiska och antidiskriminerande arbetet inom Malmö universitet kan och bör stärkas. Studenten ska även ha gjort en anmälan om rasism/diskriminering till jurister inom Malmö universitet, dock är det oklart vad denna utredning och samtalen med Studenthälsan utmynnade i. Det har dock inte varit möjligt att via Malmö universitets diarium finna denna anmälan för vidare granskning.

Diskrimineringsombudsmannen, DO har i ett tillsynsbeslut 08-06-21 granskat om Malmö universitet följde reglerna om aktiva åtgärder för utbildningsanordnare under 2018. DO bedömer att universitetet under 2018 inte fullgjort sin skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder, inte haft riktlinjer och rutiner som uppfyller kraven, inte följt upp och utvärderat sina riktlinjer och rutiner i enlighet med Diskrimineringslagens krav. Malmö universitet har förbättrat arbetet i flera avseenden men synpunkter från DO:s beslut har ändå viss betydelse för innevarande anmälan och utredning. DO skriver att det är risker för former av diskriminering som ska undersökas inom vart och ett av de olika områden inom vilka arbetet med aktiva åtgärder ska utföras. Syftet med undersökningen är att inhämta ett underlag om risker och hinder i verksamheten som gör det möjligt för verksamhetsutövaren att genomföra en analys och därefter vidta relevanta åtgärder samt följa upp. De rutiner universitetet lämnat in innehåller uppgifter om vem den som anser sig trakasserad kan vända sig till. De innehåller också information om att universitetet ska utreda och i förekommande fall vidta åtgärder mot trakasserier och sexuella trakasserier, samt vem som är ansvarig för att genomföra det. DO noterar att begreppen ”utredning” respektive ”formell utredning” och ”anmälan” respektive ”formell anmälan” används i rutinerna, trots att det inte finns någon sådan uppdelning i diskrimineringslagen. I sitt arbete med aktiva åtgärder ska utbildningsanordnaren samverka

med dem som deltar i utbildningen och med de anställda, utbildningsanordnaren ska också dokumentera sitt arbete. DO skriver att universitetet inte arbetat med aktiva åtgärder i enlighet med diskrimineringslagens krav under 2018, det har därför inte funnits något att samverka om eller dokumentera.

Del 3 Sammanfattande bedömning och åtgärder som skäligen kan krävas

Av Diskrimineringslagen framgår att utbildningsanordnaren ska:

i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas av myndigheten för att förhindra trakasserier i framtiden.

Sammanfattande bedömning

I anmälan framförs kritik och påståenden som kan samlas under sex punkter. Nedan sammanfattas punkterna i kronologisk ordning tillsammans med utredarens bedömning som görs med utgångspunkt i Diskrimineringslagen.

Punkt 1 - Uttalanden av A vid föreläsning 12-12-19 om genital modifiering

I anmälan skriver studenterna att: På en föreläsning om genital modifiering gjorde professorn och föreläsaren A ett antal uttalanden kring omskärelse av pojkar. A uttalade b.la. att, i samband med den offentliga debatten kring omskärelse av pojkar, är muslimer lättare att köra över då judar i jämförelse med muslimer är en mer högljudd grupp, detta eftersom judarna ofta använder antisemitism och förintelsen som argument. A:s uttalanden får därför anses utgöra direkta trakasserier av studenter kopplat till religion eller annan trosuppfattning. Uttalandena var särskilt kränkande för studenter som redan utsätts för antisemitism i sin vardag.

A framhåller:

Att hon inte kallat judar en högljudd grupp.

Att hon inte påstått att judarna ofta använder antisemitism och förintelsen som argument.

Att studenten mailat och uppgivit att frågan är utagerad.

Bedömning:

Av Diskrimineringslagens första kapitel anges att trakasserier är en form av diskriminering och att trakasserier innebär: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna, tex. etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Av utredningen framgår att ord står mot ord om vad som uttalats under föreläsningen.

Utredaren gör i denna rapport inte någon bedömning, vilket klargjordes i inledningen, om huruvida någons värdighet har kränkts som har samband med diskrimineringsgrunderna och om diskriminering i form av trakasseri förekommit.

Punkt 2 - Studenthälsans insats januari 2020 reproducerade problem och ledde inte till åtgärd eller återkoppling

I anmälan skriver studenter att de som påtalat rasism anklagades av andra studenter för att ha privata problem som de tar med sig in i klassrummet. Allt detta skedde utan att Studenthälsan lyckades moderera det som hände. Studenthälsan erbjöd sig att komma till klassen och hålla i en utbildning om diskriminering. Inte heller detta ledde till någon känd åtgärd. Enligt oss ledde mötet med Studenthälsan inte till någon lösning eller förbättring av situationen, snarare reproducerade den problematik, obehag och stress som vi har påtalat tidigare. I efterföljande möte med prefekterna tillsammans med Studenthälsan berättade vi hur vi upplevt nämnda besök. Inte heller detta möte renderade i åtgärder eller återkoppling.

Studenthälsan framhåller att:

Det var tydligt att det fanns mycket frustration och ilska i klassen och mycket känsliga frågor kom upp. Studenthälsan såg sin roll som att de skulle samla in all information och stoppade inte någons åsikt. Mycket av det som finns i anmälan togs upp. Troligtvis upplevde studenterna en besvikelse över att Studenthälsan endast samlade in information och förväntningar av åtgärder inte infriades. Uppdrag var att samla information, inte att sätta sig till doms över någon. Lärarlaget informerades om allt efteråt.

Bedömning:

Institutionsledningen har i nära anslutning till de första klagomålen kopplat in den resurs som finns vid lärosätet i form av besök från Studenthälsan. Vid besöket har Studenthälsans medarbetare samlat information och vinnlagt sig om att lyssna på alla grupper i klassen. Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen är det svårt att se att institutionsledningen skulle haft anledning att anta att Studenthälsans insats/besök skulle reproducera problem i klassen. Däremot menar utredaren att en tydlig återkoppling kombinerad med en tidsplanering för vilka fortsatta åtgärder och syftet med dem som institutionsledningen avsåg att vidta hade varit önskvärd.

Punkt 3 - Användande av N-ordet vid en föreläsning 04-02-21 om Pornografisk film utan vidare förklaring, sammanhangsmarkering eller modererande

I anmälan skriver studenterna att föreläsaren C gjorde ett antal uttalanden där b.l.a. N-ordet i sin helhet uttalades. Detta upplevde jag och andra studenter med mig som kränkande utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet då uttalandet normaliserar ett nedsättande och förtryckande uttryck. Begreppet i sig är nedvärderande oavsett intention och kan anses kränkande av redan rasifierade grupper. Då föreläsaren använde N-ordet i sin fulla längd utan vidare förklaring eller sammanhangsmarkering skapade uttalandet otrygghet samt obehag hos flertalet av oss. Vid nämnda föreläsning visade föreläsaren även rasistiska och stereotypa bildbilder, b.l.a. på blackfaces och yellowfaces.. Detta skedde utan förvarning och utan att själva visualiserandet av de rasistiska bilderna problematiserades eller sattes i något sammanhang. Detta upplevde vi som kränkande då bilderna i sig är laddade med nedsättande associationer samt använts både historiskt och i nutid som ett sätt att marginalisera rasifierade grupper i samhället. Vi upplevde att de andra studenternas kraftiga ifrågasättande av våra

synpunkter samt frånvaron av modererande från föreläsare och kursansvarig ytterligare bidrog till en kränkande situation samt än mer utsatthet för den grupp som är direkt påverkade av N-ordet.

C framhåller att:

Hon är medveten om att många av bilderna i bildspelet är obehagliga och gör studenterna illa berörda, men föreläsningen handlar ju de facto om ett djupt obehagligt ämne. Att hon aldrig sade ”Nu kommer jag att säga N-ordet i sin helhet därför att...” Däremot uppfattade hon att listan på titlar som hon läste från som ett tydligt sammanhang: en annons om pornografiska filmer ur en kvällstidning på 1970- talet som hela tiden ackompanjerades av föreläsningen som förklarade var bilderna kom ifrån och varför de var problematiska. Att hon generellt är skeptisk till så kallade ”triggervarningar” som ofta efterlyses i sådana här sammanhang. Eftersom forskningen handlar om sexualitet och film, pornografi, och censur och osedlighetslagstiftning, berör hon ofta ämnen som betraktas som svåra eller till och med stötande. Att utfärda triggervarningar inför specifika bilder eller filmer uppfattar hon som problematiskt av flera skäl: dels bestämmer föreläsaren åt studenten vad som kan vara stötande eller ”triggande”. Vidare är det inte alltid helt självklart vilket material som kan vara potentiellt ”triggande” eftersom det är beroende av erfarenheterna hos den student som möter bilderna eller filmerna. Det skapar en situation där det till sist krävs en varning för nästan allting och där undervisande lärare förutsätter att studenterna är generellt sett sårbara och svaga. Hon är oklar också över precis hur hon skulle ha gjort för att moderera diskussionen i (zoom). Det var inte en saklig diskussion eskalerade utan det var aggressivt redan från början.

Bedömning:

Av Diskrimineringslagens första kapitel anges att trakasserier är en form av diskriminering och att trakasserier innebär: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna, tex. etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Av utredningen framgår att det finns olika upplevelser av vad som förmedlats vid zoomföreläsningen och hur innehållet kontextualiserats samt vilka möjligheter det fanns att moderera diskussionerna i klassen. Utredaren gör i denna rapport inte någon bedömning, vilket klargjordes i inledningen, om huruvida någons värdighet har kränkts som har samband med diskrimineringsgrunderna och om diskriminering i form av trakasseri förekommit. Däremot gör utredaren bedömningen att det finns anledning att arbeta med pedagogiskt utvecklingsarbete vid undervisning i sal och online om svåra ämnen och användandet av provokation som pedagogisk metod, se avslutande avsnitt i denna rapport.

Punkt 4 - Underlåtenhet att utreda och vidta åtgärder vid kännedom om trakasserier

I anmälan skriver studenterna att vi upplever att Malmö universitet inte agerat tillräckligt snabbt och inte vidtagit tillräckliga åtgärder när studenter påtalat att de upplevt sig kränkta av de uppträdanden som beskrivits ovan. Flertalet av de uttalanden och uppträdanden som gjorts av anställda/uppslagstagare på Malmö universitet har lett till att även studenter uttryckt sig på sätt som upplevts som hotfullt eller kränkande mot oss. Malmö universitet/prefekter har

uppgett att det krävs en ”formell anmälan” om trakasserier för att universitetet ska kunna utreda och vidta åtgärder med anledning av händelserna som beskrivits ovan. Detta menar studenterna är felaktigt, eftersom det enda som krävs enligt lag är att Malmö universitet får kännedom om att en student upplever sig trakasserad i samband med utbildningen. Vi upplever att de åtgärder som har vidtagits från universitetets sida – att det bl.a. har hållits ett antal möten mellan ledning och de berörda anställda och studenterna på programmet – inte heller kan anses tillräckliga i relation till diskrimineringslagens krav. Åtgärderna har varken varit tillräckliga för att utreda händelserna eller för att förhindra trakasserier i framtiden.

Bedömning:

Av Diskrimineringslagens andra kapitel framgår att om en utbildningsanordnare får kännedom om att en studerande som deltar i utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden. Av lagens tredje kapitel framgår att utbildningsanordnare ska arbeta med aktiva åtgärder som ska omfatta antagnings- och rekryteringsförfarande, undervisningsformer och organisering av utbildningen, examinationer och bedömningar av studenternas prestationer, studiemiljö och ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Av utredningen framgår att institutionsledningen tidigt haft en mycket omfattande dialog om omständigheterna kring klagomålen och de uppgivna kränkningarna. Institutionsledningen har löpande varit tillgängliga och aktiva via mail, kallat till möten, besökt klassen, lyssnat på framförd kritik, satt in insatser i form av besök från Studenthälsan, hanterat klagomålen vid arbetsplatsträffar, lärarlag, programråd, fakultetsmöten, gjort gruppindelningar, haft dialog med dekan, prorektor, rektor med flera. Institutionsledningen har inlett genomlysning av programmet avseende kurser, kursplaner, innehåll och former och inlett arbete med pedagogisk utveckling. Dekan har haft en öppen dörr för dialog och rektor har haft öppna dialogmöten allt i syfte att utreda omständigheterna och finna lösningar för studenter och medarbetare.

Dock kan utredaren konstatera att det funnits viss okunskap om Diskrimineringslagen och om hur diskrimineringsärenden ska utredas inklusive användandet av begreppen formell anmälan och formell utredning som har sin grund i lärosätets Riktlinjer. Utredaren menar vidare att en mer löpande konkret återkoppling till studenterna hade varit i önskvärd till exempel kring genomlysning av programmet, när och hur anonyma tentor skulle införas på specifika kurser, när och hur Studenthälsans arbete skulle fortgå men även kring vilka aktiva åtgärder institutionen arbetar med och vilka åtgärder som institutionsledningen övervägde.

Utredaren konstaterar även att Studenthälsans första besök resulterade i Mentimeterresultat om upplevd diskriminering och utsatthet och att detta besök återkopplades till institutionsledningen och lärarlag. Utredaren menar därför att det borde upprättats en

handlingsplan på kort och lång sikt på såväl klassnivå som på institutionsnivå innehållande åtgärder, tidsplan och former för återkoppling, se avslutande avsnitt i denna rapport.

Punkt 5 - Anslag på lärplattform Canvas, hot om polisanmälan samt lärares Tweet

I anmälan skriver studenterna att: Vi upplever att de studenter som påtalat trakasserier i utbildningsverksamheten har utsatts för repressalier, dels i form av ogynnsam behandling från de aktuella föreläsarna, dels i form av åtgärder vidtagna från universitetsledningens sida. Följande tre händelser har innefattat uppträdanden som vi anser inneburit ogynnsam behandling eller bestraffning. Anslag av prefekt och programutbildningsansvarig på vår kurssida "Att enträget störa eller försöka hindra föreläsares pågående undervisning kan bli föremål för universitetets disciplinära åtgärder." Vi upplevde innehållet i anslaget som obehagligt, hotfullt och nedtystande.

I anmälan skriver studenterna att: I telefonsamtal med WJC och A med syfte att diskutera nämnd föreläsning i december 2019 säger A att hon, med anledning av att en student påtalat att hon upplevt sig kränkt av A:s uttalanden om judar, kommer att polisanmäla studenten för förtal. Detta uttalande upplevdes mycket obehagligt och som ett tydligt hot för att tysta oss studenter i påtalandet av vår kritik. Vi tog hotet på allvar, vilket ledde till en osäkerhet om vilka uppgifter avseende vår upplevelse av trakasserier på programmet vi egentligen får lov att dela med universitetsledningen utan att riskera straffrättsliga följder. Detta fick konsekvensen att vi studenter inte visste hur vi skulle formulera oss i en formell anmälan till universitetsledningen samt att vi inte vågade dela våra erfarenheter offentligt.

I anmälan skriver studenterna att: Ytterligare en konsekvens av att vi har lyft våra upplevelser om diskriminering och kränkning är att en av våra examinerande och kursansvariga lärare B skrivit ett inlägg på Twitter där följande står gällande föreläsaren C: "Hon får stöd från MAUS:s ledning och flera lärare. En mycket kompetent lärare som attackerats av extremister". Formuleringen uppfattas av oss som ett tydligt ställningstagande och har väckt stark oro och obehag.

Bedömning:

Av Diskrimineringslagens andra kapitel framgår att det finns ett förbud mot repressalier. Den som påstås ha handlat i strid med diskrimineringsförbudet, utredningsskyldigheten, eller skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder, riktlinjer och rutiner får inte utsätta en enskild person för repressalier på grund av att han eller hon anmält eller påtalat ett sådant handlande eller medverkat i en utredning enligt lagen.

Anslag på lärplattformen Canvas

Institutionsledningen har, efter att ett flertal studenter tagit kontakt och vittnat om avbrutna och förstörda föreläsningar något de anser är oacceptabelt och också krävt åtgärder från institutionsledningens sida, informerat via ett anslag om Höskoleförordningens innehåll och regler om störande av undervisning något som kan leda till disciplinära åtgärder. Utredaren menar att det är mycket svårt att se hur information i anslaget på Canvas om Höskoleförordningen skulle utsätta en enskild person för repressalie och därmed utgöra någon form av repressalie i Diskrimineringslagens mening.

Hot om polisanmälan

A har enligt anmälade studenter sagt att hon ska polisanmäla en student något de uppfattade som ett hot. A har sedermera också polisanmält denna student för förtal.

A framhåller att: Risken för att i media skrivs fram som antisemit med efterföljande diarieföring av brev, skapade verkligt obehag och en känsla av att vara jagad. Min upplevelse var att jag grundlöst svartmålad som forskare och saknade en arena där mitt perspektiv skulle tas tillvara. Detta, och inte det att en student framfört kritik, låg till grund för mitt beslut att anmäla för förtal.

Det är inte Malmö universitet i egenskap av myndighet och utbildningsanordnare som har polisanmält studenten för förtal utan A har gjort det som privatperson utan dialog med Malmö universitet.

Lärares Tweet

B framhåller att: han kände vid tillfället ett starkt behov av att försvara kollegan C som utsatts för smutskastning i Sydsvenskan.

B har som privatperson på sitt privata twitterkonto twittrat. Det är inte Malmö universitet som i egenskap av utbildningsanordnare använt sociala medier för kommunikation. Utredaren menar dock att utbildningsinsatser kring lärosätets Riktlinjer om etiskt handlande och användning av sociala medier bör förstärkas, se mer om detta i rapportens avslutande avsnitt.

Punkt 6 - Brister i arbetet med aktiva åtgärder

Studenterna skriver i anmälan att: Vi anser att Malmö universitet brustit i det förebyggande och främjande arbetet för att i sin verksamhet motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Bedömning:

Av Diskrimineringslagens tredje kapitel framgår att aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Utbildningsanordnare ska arbeta med aktiva åtgärder som ska omfatta antagnings- och rekryteringsförfarande, undervisningsformer och organisering av utbildningen, examinationer och bedömningar av studenternas prestationer, studiemiljö och ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten, analysera orsaker till upptäckta risker och hinder, vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och följa upp och utvärdera arbetet. Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. de ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

Diskrimineringsombudsmannen skriver i sitt tillsynsbeslut att universitetet under 2018 inte fullgjort sin skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder i enlighet med Diskrimineringslagens krav. Diskrimineringsombudsmannen skriver att det är risker för former av diskriminering som ska undersökas inom vart och ett av de olika områden inom vilka arbetet med aktiva åtgärder ska utföras. Syftet med undersökningen är att inhämta ett underlag om risker och hinder i verksamheten som gör det möjligt för verksamhetsutövaren att genomföra en analys och därefter vidta relevanta åtgärder samt följa upp.

Utredaren menar att Malmö universitet har förbättrat arbetet i flera avseenden bland annat genom det omfattande arbete som Rådet för jämställdhet och lika villkor utför. Rådet arbetar med förebyggande arbete för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter. Inriktningen är på aktiva åtgärder och hur arbetet med aktiva åtgärder kan bidra till en inkluderande studiemiljö, hur aktiva åtgärder kan bidra i det pedagogiska arbetet kopplat till utbildningens innehåll och undervisning om frågor som upplevs exkluderande och hur studentinflytandet kan säkerställas. Vid lärosätet arbetar Centrum för akademiskt lärarskap (CAKL) med aktiva åtgärder när det gäller att utveckla undervisningsformer och organisering av utbildning kring widening participation, critical thinking och normkritisk/medveten undervisning. Arbetet med aktiva åtgärder har integrerats i riskinventeringen och i verksamhetsplaneringen på hela universitetet.

Verksamhetsanpassade workshops och utbildningar gällande arbete med aktiva åtgärder erbjuds kontinuerligt till chefer, medarbetare och studenter. Det finns även utförligt stödmaterial på universitetets webbplats.

Utredaren menar trots detta att Malmö universitet har arbete kvar att göra för att etablera ett universitetsövergripande långsiktigt system för arbete med aktiva åtgärder, åtgärder på individnivå och strukturnivå, modeller för att identifiera, upptäcka och analysera risker för diskriminering och trakasserier och hinder för lika rättigheter och möjligheter med systematiska former för uppföljning, dokumentation och utvärdering, se mer om detta i rapportens avslutande avsnitt.

Möjligtvis hade den nuvarande situationen vid sexologiprogrammet kunnat förhindras eller mildras om ett långsikt arbete med aktiva åtgärder hade varit på plats.

Åtgärder som skäligen kan krävas

Pedagogiska insatser

(relaterar till punkt 1 och 3)

För att förebygga och förhindra att studenter upplever att deras värdighet kränks eller i övrigt riskerar att utsättas för diskriminering i samband med undervisning krävs en vidareutveckling av pedagogiken då ett bredare pedagogiskt utvecklingsarbete både avseende onlineundervisning som campusundervisning är en väg framåt. I det föregående har det beskrivits hur ISA inlett ett brett pedagogiskt utvecklingsarbete under vårterminen 2021.

Undervisning inom känsliga/svåra/utmanande/laddade ämnen utmanar den pedagogiska skickligheten och ställer höga krav på förmågan att moderera samtal i rummet och som lärare förmå omfatta och inkludera hela studentgruppen. Lärare ska kunna moderera undervisningen inklusive klassrummet online och i sal, kunna hantera klassrumsklimatet, kunna hantera konflikter i klassen som riskerar att negativt påverka undervisningen och den studiesociala miljön, undvika upplevelser av otrygghet, exkluderande och vi-domdiskurs.

Det behövs utbildning, samtal och en medveten pedagogisk reflektion kring provokation, chock, chock treatment som pedagogisk modell och vilken pedagogisk beredskap som kan behövas om man som lärare vill använda vissa ord, bilder och beskrivningar som man har anledning att anta är just känsliga/svåra/utmanande/laddade. Det behövs en kunskap hos undervisande lärare om vad som faller inom ramen för lagen och vad som är otillåten kränkning av en individs värdighet oavsett intention.

Pedagogisk utveckling behöver därför sannolikt ske övergripande vid hela lärosätet för att undanröja hinder för lika möjligheter men intensifierat inom det aktuella lärarlaget på sexologiprogrammet och även för alla som undervisar inom känsliga/svåra/utmanande/laddade ämnen vid ISA och övriga utbildningar.

Mot bakgrund av kraven i Diskrimineringslagen och mot vad som framkommit i utredningen menar utredaren att det finns åtgärder som skäligen kan krävas av utbildningsanordnaren, det vill säga Malmö universitet, så som att lärare vid sexologiprogrammet deltar i det utbildningspaket som ISA inleder (Lika ISA) men även deltar i kurser och insatser som CAKL erbjuder såsom vetenskapligt förankrade högskolepedagogiska kurser, Educating for Widening Participation and Inclusion och Educating for Critical Thinking, reflekterar över provokation som pedagogisk modell samt att detta följs upp inom ramen för medarbetarsamtal och kompetensutvecklingstid.

Vid alla nyanställningar bör högskolepedagogiska kurser om inclusion och widening participation samt normmedveten undervisning framhållas.

Nya riktlinjer och rutiner

(relaterar till punkt 2 och 4)

Mot bakgrund av utredningsskyldigheten i Diskrimineringslagen, mot Diskrimineringsombudsmannens tillsynsbeslut 08-06-21 och mot vad som framkommit i utredningen menar utredaren att det måste finnas tydliga universitetsgemensamma beslutade Riktlinjer och rutiner för hur ärenden om diskriminering och trakasserier ska handläggas.

Riktlinjerna ska finnas i ett effektivt system som fångar upp fall av diskriminering och trakasserier och som tydliggör alla medarbetares skyldighet att reagera. I dessa ska handläggningen vara transparent om när och hur ärenden initieras, ansvarsfördelning, dokumentation, återkoppling och kommunikation.

Studenter ska informeras om att den som anser sig ha blivit utsatt för diskriminering och trakasserier kan vända sig till Diskrimineringsombudsmannen med en anmälan.

Lärosätet ska kunna separera övriga studentklagomål från diskrimineringsärenden och det ska klart framgå vilka riktlinjer som reglerar respektive ärendegrupp.

I Riktlinjerna, som ska vara utformade i enlighet med Diskrimineringslagen bör tex.:

- formerna för att följa utredningsskyldigheten i Diskrimineringslagen beskrivas
- det inte finnas någon uppdelning mellan anmälan och formell anmälan
- det inte finnas någon uppdelning mellan utredning och formell utredning
- det tydligt beskrivas process och hanteringsordning
- det framgå vilka sekretessmässiga begränsningar som finns
- ansvarsfördelningen framgå avseende vem som är utredningsansvarig
- ansvarsfördelning framgå avseende vem som är rådgivande sakkunniggrupp/expertgrupp med särskild kompetens om diskriminering
- det framgå vilka utredningsresurser som kan tas i anspråk
- det framgå vilka beslut som kan fattas (tex. att avsluta ärendet, ställningstagande om åtgärder, överlämnande till annan såsom Disciplinnämnd, Personalansvarsnämnd, Dekan/Prefekt)
- det framgå vem som kan fatta beslut
- det framgå hur, vad och när dokumentation ska ske
- det framgå till vem och när återkoppling, information samt uppföljning ska ske

Riktlinjerna bör utformas i en sammansatt arbetsgrupp med stöd av Rådet för jämställdhet och lika villkor.

I samband med framtagandet och färdigställandet av nya Riktlinjer menar utredaren att alla medarbetare ska ha tillgång till utbildning och information om Diskrimineringslagen (tex. vad som utgör diskriminering, trakasserier, repressalier, kränkning av värdighet) och de skyldigheter för myndigheten som framgår av lagen, men även om Malmö universitets Riktlinjer och rutiner.

Ett system bör skapas för att årligen utvärdera och följa upp riktlinjer och rutiner kring ärenden om diskriminering i enlighet med Diskrimineringslagens krav. Vid den årliga uppföljningen bör det framgå hur många ärenden som förevarit, hur de handlagts, vad som framkommit i utredningen samt vilka åtgärder som vidtagits och av vem. Uppföljningen ska dokumenteras.

Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen om återkoppling och dialog menar utredaren att det finns anledning att se över huruvida programrådet i föreliggande ärende/kontext är ändamålsenligt. Frågan måste ställas om programrådet fungerar för fullgod återkoppling av löpande utvecklingsarbete och efterfrågade förändringar? Utredningen visar att här finns oklarheter både i vilka kritiska synpunkter som framförs och vad som faktiskt återkopplats till klassen.

Mot bakgrund av Diskrimineringslagens krav på att arbetet med aktiva åtgärder ska göras i samverkan med studenterna men även mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen i form av studentkårsrepresentantens synpunkter kring verkligt studentinflytande vid masterprogram menar utredaren att översyn bör göras kring utveckling av studentinflytande.

Studentinflytande är viktigt, särskilt när arbetsmiljöproblem förekommer som i aktuellt ärende och risk för upplevda trakasserier och diskriminering föreligger. Detta kan tex. göras genom att i större utsträckning ta till vara på masterstudenternas engagemang och erfarenheter för att utveckla programmet.

System för att upptäcka risker och hinder, genomlysning av programmet

(relaterar till punkt 5 och 6)

Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen, Diskrimineringsombudsmannens tillsynsbeslut om Malmö universitets arbete med aktiva åtgärder men framför allt Diskrimineringslagens krav på arbete med aktiva åtgärder menar utredaren att långsiktigt systematiskt universitetsövergripande arbete med förebyggande och främjande aktiva åtgärder behöver etableras på Malmö universitet.

Enligt lagen ska utbildningsanordnare arbeta med aktiva åtgärder som ska omfatta antagnings- och rekryteringsförfarande, undervisningsformer och organisering av utbildningen, examinationer och bedömningar av studenternas prestationer, studiemiljö i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten, analysera orsaker till upptäckta risker och hinder, vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och följa upp och utvärdera arbetet. Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande, de ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

Utöver det övergripande arbetet på lärosätet behöver åtgärder vidtas i det aktuella ärendet på institutionen. Aktiva åtgärder behöver ske avseende studiemiljön och organiseringen av utbildning för att undersöka risker för diskriminering och repressalier och hinder för lika rättigheter och möjligheter. Institutionen och fakulteten behöver skapa ett system, en struktur som fångar upp, fördelar ansvar och har förmåga och möjlighet att åtgärda samt följa upp.

Det behövs en **handlingsplan** på kort och lång sikt vid ISA. På kort sikt avseende den aktuella klassen/kull 11 och de konkreta åtgärder som behöver vidtas samt på lång sikt för att förebygga/förhindra att liknande situationer med upplevd och anmänt trakasseri och diskriminering uppkommer igen vid ISA.

En sådan handlingsplan kan till exempel innehålla:

- Redogörelse för vilka specifika aktiva åtgärder ISA avser att arbeta med. Risker behöver identifieras på ett systematiskt sätt för både studenter och lärare, på individnivå och gruppnivå. Det som ska identifieras är vilka risker det finns inom ramen för sexologiprogrammet och institutionen för att någon ska utsättas för diskriminering och vilka hinder det finns för att alla ska kunna studera på lika villkor.

- Redogörelse för modeller och metoder för att undersöka risker och hinder. Till exempel kan enkäter med riktade frågor skickas ut till alla studenter och medarbetare, på institutionen eller hela fakulteten. Enkäter kan följas upp med intervjuer.
- Metod för att separera individnivå från strukturnivå.
- Plan, metod och ansvarsfördelning för hur risker och hinder ska analyseras.
- Redogörelse för konkreta kortsiktiga åtgärder och insatser i klassen. Till exempel arbete med den studiesociala miljön, samarbetsformerna, klassrumsklimatet, uppdelning av grupper, anonyma tentor, vad innebär Studenthälsans fortsatta arbete konkret (vad, när, hur och varför).
- Plan för genomlysning av sexologiprogrammet kring vad som undervisas och hur, avseende introduktionsinformation, litteratur, arbetsformer, teoretiska ramverk, pedagogiska modeller, examinationsformer med verkligt anonyma tentor/examinationer där inga moment gör det möjligt att identifiera studenten vid examinationen.
- Plan för återkoppling, information och till vem om konkreta kortsiktiga åtgärder.
- Plan för återkoppling, information och till vem om konkreta långsiktiga åtgärder.
- Plan för uppföljning av arbetet med aktiva åtgärder på kort och lång sikt.
- Plan för hur arbetet med aktiva åtgärder ska dokumenteras.

Repressalier m.m.

För att förhindra risker för repressalier behöver universitetsgemensamma **utbildningsinsatser** genomföras om Diskrimineringslagen. Det behöver också genomföras diskussioner, reflektioner, vägledning och utbildning kring hur medarbetare får uppträda i sociala medier som representanter för myndigheten. Detta bör bland annat tas upp vid arbetsplatsträffar och vid kompetensutvecklingsdagar. Regler om objektivitet vid myndigheter och gällande styrdokument behöver lyftas och diskuteras. Till exempel framgår det (exakt ordalydelse) av *Riktlinjer mot korruption och oetiskt handlande vid Malmö universitet, reviderad 14-12-20* att: Den statliga värdegrunden bygger på grundlag och lag och är den professionella plattformen för varje statsanställd. Universitetet är en myndighet och vi som arbetar här omfattas av förvaltningslagens regler om jäv. Reglerna i förvaltningslagen innebär att en anställd inte får befatta sig med ett ärende om det finns någon omständighet som kan påverka den anställdes opartiskhet eller rubba förtroendet för den anställde. Som anställd på universitetet bör du uttrycka dig på ett sätt som inte skadar förtroendet för universitetet. Tänk på att du i din roll uppfattas som universitetets representant även om det är ett privat konto. Anställda bör inte uttala sig för myndighetens räkning via sina privata konton eftersom det kan försvara myndighetens skyldigheter att till exempel hantera allmänna handlingar och iaktta spårbarhetskrav. Allmänheten ska kunna lita på att det är myndigheten som ansvarar för ett socialt medium eller uttalar sig.

Utöver ovanstående Riktlinje behöver det också lyftas och utbildas kring Högskoleförordningens regler om disciplinära åtgärder och om störande av undervisning och verksamhet samt respekt för undervisande lärares upplägg.

Följande faller utanför denna utrednings ram men då många studenter, medarbetare och chefer vid ISA mår dåligt framstår det som en god idé att arbeta med hela arbetsgruppen vid ISA på det sätt som HR-avdelningen finner lämpligt. Det behövs sannolikt en genomgripande utredning och en ledarskapsutveckling för att stödja, vidta nödvändiga åtgärder och arbeta med hela institutionens arbetsgrupp samt undvika splittring. Situationen vid sexologiprogrammet har tagit mycket energi och tid i anspråk för flera olika grupper vilket slitit hårt på medarbetare, chefer och studenter.